

ANT
Haftalık Dergi • 11 Mart 1969 • Sayı: 115 • 125 Kuruş
TUR
USA
KIET

HAFTANIN NOTLARI

2 mart

Kanlı pazar raporu

■ Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı'nın cumhurbaşkanına, Senato, Millet Meclisi üyelerine gönderdiği Kanlı Pazar olaylarıyla ilgili raporda, iktidarın suçlu olduğu belirtilerek, «Bu cinayetler ve gerçekler dururken, sus payı alanlar ve yetkililer yerlerinde kalmamalıdırlar. Başbakan Demirel, Adalet Bakanı Hasan Dinçer, İçişleri Bakanı Sükan ve kökü dışarıda şeriat akımlarının şeref üyeliğini almış bakanlar başta olmak üzere derhal istifa etmelidirler» denilmektedir. Raporda, İstanbul Valisi ve Emniyet Müdürü'nün cezalandırılmak üzere derhal görevlerinden alınmaları gerektiği de ileri sürülmekte, milli bir koalisyon hükümetinin kurulması, genel seçimlere gidilmesi istenmekte, Taksim'de işçi ve öğrencilere saldıranların «Amerikan emperyalizmi tarafından beslenen Müslüman Kardeşler Teşkilatı'nın temsilcileri, şeriat özlemcileri» oldukları, iktidarın da aynı tutum içinde olduğu ifade edilmektedir.

İki yaşına giren işçi grevi

İstanbul Valiliği ile Bölge Çalışma Müdürlüğü arasındaki Türkiye Basımevi'nde işveren Tahsin Demiray'ın Türkiye Basın İş Sendikası'nın taleplerini kabul etmemesi üzerine başlayan işçi grevi geçen hafta ikinci yılına girmiştir. Türkiye'nin bu en uzun grevinde işverenin bir türlü işçi haklarını vermeye yanaşmaması yüzünden birbuçuk milyon liraya yakın sermaye çalışmamakta, esasen rutubetli olan binada makinalar paslanmakta ve bakımsızlık yüzünden harap olmaktadır. Demiray, memleketin bu şekilde döviz kaybetmesine zerre kadar aldırış etmemekte, işçilerin sırtından kazandığı paralarla yaptırdığı hanların, apartmanların kirlarıyla günün gün etmektedir. Buna karşılık en tabii haklarını elde etmek için mücadele eden işçiler kışın soğuğunda, yazın sıcağında büyük bir azimle grev nöbeti beklemektedirler. İşçilerin anlattığına göre işveren Demiray, bazı yakınlarına «İtler bekler bekler, defolup giderler. Esasen o binayı yıktırıp işhanı yapmak istiyorum» demektedir. Ne yazık ki, grev yerine bir kaç metre mesafedeki İstanbul Valiliği ve Çalışma Müdürlüğü de bu sermaye zorbalığına seyirci kalmaktadırlar. Grevin birinci yılını doldurması dolayısıyla kendileriyle görüşen arkadaşımıza Türkiye Basımevi işçileri, «Patronun bizler için kullandığı itler kelimesini reddeder, hakkımızı almak için sonuna kadar direneceğimizi kafasına iyice yerleştirmesini tavsiye ederiz» demişlerdir.

3 mart

NATO ve Türkiye

■ Sovyet Rusya'nın Pravda Gazetesi'nde Ankara Muhabiri İvan Ugolkof imzasıyla yayınlanan makalede, «Türkiye'deki ilerici çevrelerin NATO'ya karşı gittikçe artan bir şüphe besledikleri» belirtilmektedir. Makalede, Türkiye'nin bundan 17 yıl önce «kendisini kuzeyden gelen tehlikeye karşı korumak» gibi hayali bir bahane ile NATO'ya üye olduğu, oysa Türkiye'nin NATO'daki üyeliğinin asıl tehlikenin bu bloktan geldiğini ortaya koyduğu belirtilmektedir. Ugolkof, geçenlerde düzenlenen NATO ile ilgili semineri de ele alarak, ekonomik, siyasi ve askeri mülahazalar nedeniyle Türkiye'nin NATO'da kalması için öne sürülen teklifin uluslararası gerçeklere uymayan kavramların etkisi altında bulunduğunu yazmakta, «Bazı Türk çevreleri, Atlantik İttifakı Anlaşması'nın 20 yıllık süresinin sona ermek üzere olduğu şu günlerde sosyalist devletlere karşı yürütülen batılı propagandanın etkisinden kurtulamamışlardır» demektedir.

ODTÜ'de bölünme

■ Amerika'nın CIA ajanı büyükelçisi Komer'in otomobilini yaktıkları iddiasıyla tutuklanan Ortadoğu Teknik Üniversitesi öğrencilerine üniversite disiplin konseyince ceza verilmesi üzerine Akademik Konsey üyeleri arasında mücadele başlamıştır. Başlarında Rektör Kemal Kurdaş'ın bulunduğu bir grup, verilen cezaların öğrenciler hakkındaki dâva sonuçlanmadan onaylanmasını istemekte, konseyin son toplantısında çoğunluğu teşkil ettikleri görülen grup ise, cezaların onaylanmasına karşı çıkmaktadır. Kurdaş, bu son toplantıda kendi taraftarlarının azınlıkta kaldığını görünce toplantıyı başka güne ertelemiştir. Rektör Kurdaş, üniversitede terör havası estirerek anti - emperyalist eylemi bastırmak istemektedir. Öte yandan, Komer'in arabasını yaktıkları gerekçesiyle tutuklanan ODTÜ öğrencilerinin yargılanmalarına 12 Mart günü başlanacaktır.

4 mart

TÖS'e dâva

■ Ankara Basın Savcılığı, «Devrim İçin Eğitim Yürüyüşü» dolayısıyla, yürüyüşü düzenleyen Türkiye Öğretmenler Sendikası ve Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu hakkında «kapatılma» isteğiyle dâva açmıştır. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan dâvaya gerekçe olarak, 624 sayılı kanunda memur sendikalarına yürüyüş yapma izni verilmediği ileri sürülmektedir. Basın savcılığı, ayrıca, bu kuruluşların yönetim kurulu üyelerinden onikisinin cezalandırılmasını da istemektedir. Bu haber üzerine bir bildiri yayınlayan TÖS İstanbul Şubesi, «624 sayılı kanunu bazılarının hoşuna gidecek şekilde yorumlayan savcılar, Türkiye milli eğitimini ayakta tutan en büyük öğretmen örgütünü kapatma yollarını arayacaklarına, Kanlı Pazar'lar tertip eden, anayasaya aykırı kanunlar tezgâhlamağa çalışan, öğretmen örgütlerinin binalarını bastıran örgütleri kapatmaya çalışsınlar. 200 bin kişinin silahlanmasını öğütleyen, halkı ayaklanmaya çağıran, camilerde toplu namazlar kılarak abdestleriyle hunharca cinayet işleyen ve işletenlerden neden hesap sormazlar» demiştir.

Özelcilik

■ İçişleri Bakanlığı'nca hazırlanıp başbakanlığa sevkedilen yeni «Belediyeler Kanunu» tasarısında, su ve havagazı tesisatının yapım ve işletmesinin kurumlara, şirketlere ve hattâ özel kişilere verilmesi öngörülmektedir. Tasarı kanunlaştığı takdirde, su ve havagazı gibi kamu hizmetlerinde de özel sektör eliyle büyük suiistimaller ve vurgunlar yapılacağı muhakkaktır.

Gençlik semineri

■ Kıbrıs Türk Talebe Cemiyeti, cemiyetin Sirkeci'deki lokalinde FKF, TÖS, TMGT, İTÜTB, DÖB, TMTF ve İTÜTB'nin iştirakiyle 10 Mart günü «Türkiye'nin sorunları ve örgütünüzün güçleri» konulu bir seminer düzenlemiştir. Seminerden sonra bir de açık oturum yapılacaktır.

5 mart

Asistan boykotu

■ Bozuk eğitim düzeninin sonucu olarak, öğrenci hareketlerinden sonra başlayan asistan boykotu da yeni bir safhaya girmiştir. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi asistanları, istekleri gerçekleşmediği takdirde toptan istifa edeceklerini açıklamışlardır. Eczacılık Fakültesi öğrencileri de, asistanları desteklemek amacıyla laboratuvar çalışmalarını ve tatbikat derslerini boykot etmişlerdir. İstanbul Üniversitesi'nde asistan boykotları, devam etmektedir. Öte yandan, Senato tarafından kapatılan İstanbul Teknik Üniversitesini Senato yeniden açmıştır. Senato'nun öğrencilerin şubat dönemi sınav haklarını ortadan kaldıran kararı da, Danıştay 12. Dairesi tarafından iptal edilmiştir.

Toplatılan kitaplar

■ Son bir hafta içinde, biri Ankara'da ikisi İstanbul'da alınan kararlar üzerine üç kitap daha toplatılmıştır. İstanbul'da Altın Kitaplar Yayınevi'nin bastığı Daniel Cohn — Bendit'in «Ne istiyoruz» adlı kitabından sonra, İkinci Sulh Ceza Mahkemesi'nin kararı ile G. V. Plehanof'un 70 yıl önce yazdığı ve Şerif Hulusi'nin dilimize çevirdiği «Sınıf Mücadelesi» adlı kitap da toplatılmıştır. Payel Yayınevi'nin yayınladığı bu eserde 142. maddenin ihlal edildiği ileri sürülmektedir. Aynı mahkeme, aynı gün bir işçiyi mimoza koparttığı için tutuklarken, Kanlı Pazar Olayı sanıklarından iki kişiyi salıvermiştir. Öte yandan, Lenin'in 1902'de yazdığı «Ne Yapmalı?» adlı kitap da, toplatılmış ve kitabı yayınlayaran Sol Yayınları Yönetmeni Muzaffer Erdost hakkında 142. maddeden dâva açılmıştır. Geçen yıl gedikli bilirkişilerden Dönmezer ve Recai Galip Okandan'ın fetvası üzerine toplatılan Fransa Kültür Bakanı Andre Malraux'nun «Umut» adlı romanı, İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde serbest bırakılmış, çeviricisi Attila İlhan da beraat ettirilmiştir.

Kanlı Pazar'ın sanıkları ortada yok ama...

Aradan iki hafta geçmiş olmasına rağmen «Kanlı Pazar» için açılan soruşturma bir türlü sona erdirilip sanıklar bulunamadığı halde, Amerikan 6. Filosu'nun İstanbul'a gelişini protesto amacıyla yürüyüş yaptıkları iddiasıyla yakalanan 68 kişiden, sanık olarak görülüp mahkemeye verilen bir işçi ile 19 öğrencinin yargılanmasına devam edilmiştir. İşçi Aşık Temeli ile öğrencilerin yargılanmasında Emniyet Birinci Şube Müdürü Nihat Kaner, Beyoğlu Kaymakamı Mustafa Öner ve Toplum Polisi Emniyet Amiri Mustafa Tekeli «tanık» olarak dinlenmişlerdir. Sanık öğrenciler, bu «tanık»ların ifadelerini kabul etmemiş ve duruşma başka güne bırakılmıştır. Öte yandan 1968 Haziranında «Üniversiteyi işgal ettikleri, hükümet memurlarının görevini yapmalarına engel oldukları» ileri sürülerek haklarında dâva açılan 28 öğrenci de 1. Asliye Ceza mahkemesinde yargılanmışlardır.

6 mart

TİP Geçici Kurulu

■ TİP İstanbul İl Yönetim Kurulu'nun istifası üzerine genel merkezce geçici bir yönetim kurulu seçilmiştir. Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın İstanbul'da bizzat yaptığı bazı temaslardan sonra genel merkezce yetkili kılınan Genel Sekreter Rıza Kuas, yönetim kurulu yetkilerini haiz olarak yeni bir müteşebbis kurul kurmuştur. Yeni kurulun başkanlığına Türkiye Mensucat İş Sendikası Mali Sekreteri Şaban Yıldız, il sekreterliğine DİSK Genel Sekreteri Kemal Sülker, saymanlığa da TİP İstanbul Belediye Meclisi üyesi Yusuf Söğütlülü getirilmiştir. Kurulun öteki üyeleri Kemal Türkler (Sendikacı), Celal Beyaz (Sendikacı), Şinasi Kaya (Sendikacı), Niyazi Okutan (Sendikacı), Erdoğan Özen (Sendikacı), Aziz Erkmen (Şoför), Müzehher Vâ-Nû (Yazar), Adnan Cemgil (Yazar), O. Fuat Toprakoğlu (Avukat) ve Sina Pamukçu (Avukat)'dur. Bilindiği gibi, TİP İstanbul İl Yönetim Kurulu, olağanüstü kongre sırasında İstanbul teşkilatında beliren anlaşmazlıklar üzerine olağanüstü kongre istemişti. Genel Merkezin olağanüstü kongre isteğini kabul etmemesi üzerine il yönetim kurulu istifa etmişti. Genel Merkezin bu son tutumu, İstanbul'da milletvekili genel seçimlerine tabanın değil, üst kademelerin güvenine sahip bir geçici kurulla gitmek kararında olduğunu göstermiştir.

7 mart

A.T.T.F toplantısı

■ Avrupa Türk Toplumcular Federasyonu (A. T. T. F.) Yönetim Kurulu ilk toplantısını Münih Türk Birliği'nin lokalinde yapmıştır. Toplantıda Münih Türk Kültür Birliği, Berlin Türk Toplumcular Ocağı, Londra Kardaş Derneği, Stockholm Türk Birliği, Köln Türk Gençliği Kültür Kulübü, Baden - Württenberg Toplumcuları, USA Kampları Türk İşçileri Birliği ve ATTF Güney, Kuzey bölge sekreterlikleri temsilcileri bulunmuştur. Avrupa'daki Türk devrimcilerinin yüreklerinin devrim aşkıyla çarptığı bu toplantıda, Şadi Alkılıç'ın kurtarılması yönünde çalışmalara devam edilmesi, emperyalizme ve onun yurttaki işbirlikçilerine karşı özlü ve etkin bir savaş stratejisi saptanması, emperyalist 6. Filo'nun saygısız ziyaretleriyle meydana çıkan yeni emperyalist planlara karşı güçlü örgütlü bir direnişe girişilmesi yolunda çalışmalar yapılması, Avrupa'daki Türk öğrencilerine kanun dışı baskı yapan öğrenci müfettişlerinin görevden uzaklaştırılması ve Avrupa'daki Türk işçilerinin yaklaşmakta olan 1969 seçimlerinde yasal hakları olan «seçim hakkı»nın elde edilmesi yönünde kampanya açılması gibi konular tartışılıp karara bağlanmıştır. Bu arada, Türkiye Ulusal Kurtuluş Cephesi konusunda da çalışmalar yapılmış ve cephenin Münih, Stutgart, Köln, Dachau, Berlin komiteleri kurulmuştur.

8 mart

Aya doğru...

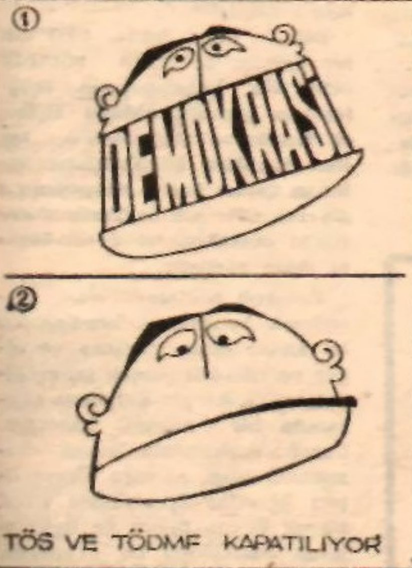
■ Amerikalıların yaptıkları Apollo - 9 denemesiyle ayın fethine doğru en önemli adım atılmıştır. Astronot James McDivitt ile Russell Schweickart'ın içinde bulundukları Ay Örümceği, Astronot Scott'un yönetimindeki Apollo - 9'dan altı saat ayrı kalmış ve gelecekte ay yüzüne inilebileceğini ispatlamıştır. Ay Örümceği, Apollo-9'dan altı saat uzak kaldıktan sonra iki uzay aracı saatte onbin kilometrelik bir hızla seyrederek birbirlerine yaklaşmışlar ve önce 25 dakikalık süre ile birbirlerinin çevresinde dolaştıktan sonra tekrar kenetlenmişlerdir. Bundan sonraki Apollo - 10 denemesi sırasında kenetlenme manevraları dünyanın değil, ayın çevresindeki bir yörüngede yapılacak, temmuz ayı için kararlaştırılmış bulunan Apollo - 11 uçuşu sırasında da, ana kabinden ayrılacak olan Ay Örümceği ayın yüzüne iki astronot indirecektir. Öte yandan, Sovyetler de Kozmos serisinden iki peyki daha uzaya fırlatmışlardır.

Tokatlı mahkûm oldu

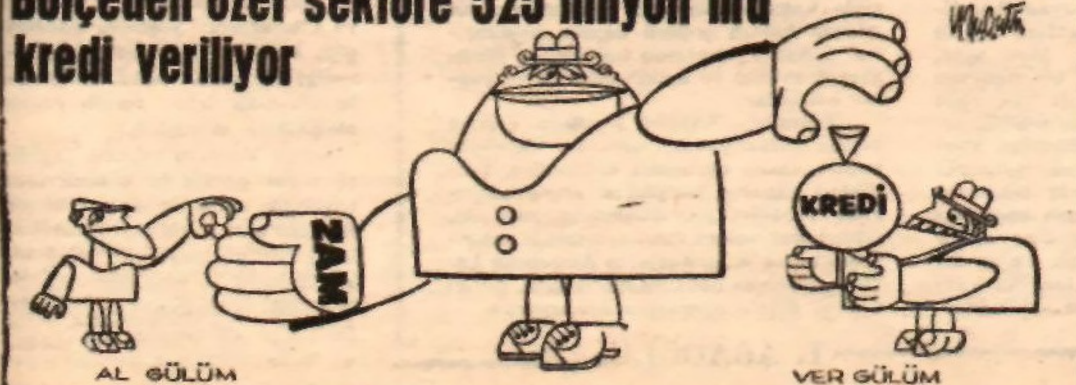
■ Gladkov'un bir eserini Çimento adı ile türkçeye çeviren Attila Tokatlı, komünizmi övdüğü iddiasıyla Beşinci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 15 ay hapis ve 3 ay sürgün cezasına mahkûm edilmiştir. Mahkeme, ayrıca, kitabın toplatılmasına karar vermiştir.

GÖZ GÖRE

YALÇIN ÇETİN

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Soldaki kaos !

BİR süreden beri Türkiye'deki toplumcu güçlerde görülen ana örgütten kopma eğilimi, özellikle TİP'in arka arkaya yaptığı iki büyük kongrenin yarattığı tedirginlik dolayısıyla iyice şiddetlenmiş, Kanlı Pazar olaylarından sonra, yenilginin de verdiği eziklikle, devrimci mücadelede yeni yollar, yeni platformlar arama dönemine girilmiştir. Ne kadar iyimser gözle bakılırsa bakılsın, bugün devrimci mücadelenin en dinamik unsurlarının, eylemlerini, ana örgütten kopmuş olarak, bağımsız üniteler halinde sürdürdükleri apaçık bir gerçektir. Parti, devrimci güçler üzerindeki otoritesini geniş ölçüde yitirmiştir. Büyük gövdesini parti üyelerinin teşkil ettiği mitinglerde, yürüyüşlerde dahi partinin sloganları bir yana bırakılmış, milli demokratik devrim ve geniş cephe tutkusu içinde sadece anti - emperyalist ve anti - faşist sloganlarla yetinilerek «Sosyalist Türkiye» sloganı dahi ağza alınmaz olmuştur. Öyle ki, düne kadar partinin en aktif militanı olan devrimciler dahi, bugün milli demokratik devrim ve geniş cephe uğruna, devrimciliği su götürür, faşizan eğilimleri müsellem kimselerle işbirliği yapmakta hiçbir sakınca görmezken, partinin sekiz yıllık sosyalist ve anti - emperyalist mücadelesine baş koymuş kimseleri, sırf sosyalist ve anti - emperyalist mücadeleyi birlikte sürdürmek istedikleri için, «persona non grata» ilan etmişlerdir.

SOL cephenin içine sürüklendiği bu kaosun sorumluları kimlerdir? Açıkça konuşmak gerekirse, bu konuda hiç kimseye doğrudan doğruya bütün sorumluluğu yüklemeye imkân yoktur. Her toplumcu, bugün kendisinden ayrı düşmüş olanlara kolay ve ucuz suçlamalar yöneltmekten kaçınarak, solun bu bölük pörçük duruma gelmesinde kendisinin de bir ölçüde sorumluluk taşıdığını bilerek özeleştiri yapmak zorundadır. En büyük hata, milli demokratik devrim için, emperyalizmi kovmak için yapılan mücadele ile sosyalizm için yapılan mücadeleyi tam yerlerine oturtamamaktan, birbirinden kopuk olarak görmekten doğmaktadır. Şüphesiz emperyalizmi yurttan kovmadan, sosyalist bir düzen kurmak mümkün değildir. Ama bu aşamada dahi, son hedefin sosyalizm olduğu hiçbir zaman unutulmamak lâzımdır. **İki mücadele birbirinin bütünleyicisidir.** Bunun için de geniş cephede işbirliği yapılacak sınıf ve tabakaların, Türkiye gerçeklerinden hareket edilerek sağlıklı bir biçimde saptanması zorunludur. Milli demokratik devrim aşamasının, anti - emperyalist mücadelenin gerektirdiği bir geniş cephe içerisinde sosyalistler kuvvetli olmadıkları, ağırlıklarını duyuramadıkları, öncü rol oynayamadıkları takdirde, anti - emperyalist ve anti - faşist mücadele başarıya ulaşsa dahi, tarihte çeşitli örneklerde görüldüğü gibi, sosyalistler ilk fırsatta ihanetlerin en büyüğüne uğrayacaklar, sosyalist düzeni kurmak imkânını asla bulamayacaklardır.

ŞU halde, anti - emperyalist ve anti - faşist mücadele toplumun diğer sağlam güçleriyle birlikte geniş bir cephe içinde sürdürülürken, kitlelerin sosyalizm yolunda bilinçlendirilmesi, geniş cephede bilinçli emekçi kitlelerine ağırlık kazandırılması eylemi asla ihmal edilmemek lazımdır. Bu yolda en büyük görev hiç şüphesiz sosyalist partiye düşmektedir. Hakkını vermek gerekirse, Türkiye İşçi Partisi yurt koşullarına göre bu yolda hayli başarı göstermiştir. Bugün hiç kimse, anti - emperyalist ve sosyalist eylemi sıfırdan başlatmak durumunda değildir, her şeye rağmen sekiz yıldır sosyalist örgütün Türkiye'de meydana getirdiği güçlü bir birikim mevcuttur. Ne var ki, bütün bu başarılarına karşılık, TİP yöneticileri 1965 seçimlerinden sonra bir parlamenter rehaveti içinde kendi kabuklarına çekilmişler, devrimci eylemlerden uzak düşmüşler, tutucu hale gelmişlerdir. Ama üst kademelerin hataları ne kadar vahim olursa olsun, toplumculara düşen görev, partiye yeniden hayatiyet kazandırmak, devrimci kavgayı onun içinde sürdürmenin yollarını bulmaktır. Üst kadrolar gelip geçicidir, devrimci niteliklerini yitirenler ergeç silinip gidecektir. Önemli olan emekçi kitlelerle bağlantıyı yitirmemek, daha büyük kitleleri devrimci eyleme sokmaktır. Bu da ancak sosyalist bir örgütle mümkündür!

Nixon niçin Türkiye'ye geliyor ?

KANLI Pazar olaylarından sonra Türkiye'ye karşı «şirinlik» harekâtına girişen Amerikan emperyalizmi belli çevrelerde kısa zamanda oldukça uzun bir mesafe kaydetmiştir.

Bu şirinlik harekâtında «public relations» görevini, öyle anlaşılmaktadır ki, Wall Street'in çıkarları hizmetinde çalışan uluslararası Amerikan haber ajansı Associated Press yüklenmiştir.

Associated Press'in Ortadoğu Muhabiri Hal McClure, Kanlı Pazar'dan hemen sonra «Amerikancı» Türkiye Başbakanı Demirel'le bir görüşme yaparak anti - emperyalist hareketleri yüzde 2'nin eseri olarak ilan ettirmiş, iktidarın bir numaralı adamını «Amerikalıların Türkleri yanlış anlamamaları» için yalvartmıştır.

Aynı Hal McClure, bu defa usta bir manevra ile şirinlik harekâtının ikinci flört denemesini tezgâhlamıştır.

McClure, Ankara'dan bütün dünyaya yaydığı son haber - yorumda, Türkiye'de anti - Amerikan hareketlerin gelişimini inceleyerek **«Büyükelçi Komer'in iki ülke arasındaki ilişkileri düzeltmek istediği için, Washington'a neler öğütlediğini tam olarak bilemiyoruz, ancak bilinen kadarıyla Komer, Amerikan yönetimine, Türklerin gurur ve duygularına saygıyı temel alacak bir politika güdülmesinin zorunlu olduğunu bildirmiştir»** demektedir.

Böylece Vietnam celladı, CIA yetiştirmesi Robert Komer **Türk kamuoyuna yeni bir maskeyle lanse edilmek istenmektedir. Ve suratına «güler yüzlü» maske takılan Komer'in Türkiye'den yana ilk büyük başarısı olarak da, Altıncı Filo'nun mart ayında İzmir'e yapacakları ziyaretin iptal edilmesi gösterilmek istenmektedir.**

Evet, Dışişleri Bakanı Çağlayangil'in de doğruladığı gibi, 6. Filo'nun ziyaretleri Amerikalılar tarafından «şimdilik» kaydıyla iptal edilmiştir. Ama işin aslına bakılırsa, ziyaretlerin «şimdilik» ertelenmesinde, Amerikalıların iyi niyetinden çok, Türkiye'de askeri çevrelerin tepkisi büyük etken olmuştur. İlhami Soysal'ın Akşam'da yazdığına göre, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bir orgenerali, bir gazeteciye **«Bu ziyaretler gerçekten fayda yerine zarar vermeğe başladı. Nihayet mart içinde İzmir'e yapılacak ziyareti iptal ettirdik»** diyerek ziyaretin ne şekilde iptal ettirildiğini açığa vurmuştur.

Amerika'nın homurdanmaya başlayan müttefiklerine karşı giriştiği «şirinlik» harekâtının kesin sonuç alıcı son safhası da tezgâhlanmak üzeredir. McClure'un haberinin başkentten dünyaya yayıldığı gün Londra'dan verilip Türkiye gazetelerinde yayınlanan bir başka haberde yeni cumhurbaşkanı Nixon'ın çok yakında Türkiye'yi ziyaret edeceği açıklanmıştır. **«Emin kaynaklarsa** atfen verilen habere göre Nixon eski dünyaya yapacağı bu ikinci gezide Türkiye, Yugoslavya, Lübnan, İsrail ve bazı diğer Doğu Akdeniz ve Ortadoğu ülkelerini ziyaret edecektir. Şartlatan bir politikacı olduğunu daha önceki başkan yardımcılığı döneminde bütün dünyaya ispatlamış bulunan Nixon'ın Türkiye'yi ziyareti sırasında Türkiye politikacılarının Amerika'ya sadakatini kuvvetlendirmek ve kamuoyunun tepkilerini yatıştırmak için ne jestler yapacağını, neler vaad edeceğini tahmin etmek için kâhin olmağa lüzum yoktur. Hele içinde bulunduğumuz yılın Türkiye için bir seçim yılı olduğu dikkate alınırsa... Nitekim, Fransa'nın Le Monde Gazetesi, Türk - Amerikan ilişkileriyle ilgili bir yazısında, **«ABD'nin Türkiye'ye karşı tutumunda değişiklik yapmasından yararlanacakların başında şüphesiz genel seçimlerle karşı karşıya olan Demirel Hükümeti gelmektedir. Ve madalyonun bu tarafı, Amerikan dışişleri bakanlığı uzmanlarının gözünden kaçmamaktadır»** demektedir.

Şüphe edilmesin ki, Nixon'ın Türkiye'yi ziyareti sırasında ona kucak açacak olanlar sadece Demirel ve kumpanyası değildir. Seçim sonrasında bir koalisyon ihtimaline oynayan, böyle bir koalisyonda kendisinin yer almasının Türk - Amerikan ilişkilerini sarsmayacağı yolunda Amerika'ya teminat vermek için binbir manevra çeviren İnönü'nün NATO'cu CHP'lileri ve bilcümle burjuva politikacıları da Nixon'a hüsnükabul göstermek konusunda elhak ellerinden geleni ardlarına koymayacaklardır.

AP LİDERİ DEMİREL VE CHP LİDERİ İNÖNÜ
— Amerikancılıkta ve terörde asgari müşterekler! —

■

Terör ve Seçim Kanunu geliyor

GENEL seçimler dolayısıyla parlamentonun tatile girmesi yaklaşırken, Demirel iktidarı kendisi için çok önemli saydığı iki kanunu meclislerden geçirmek için olağanüstü çaba harcamaktadır.

Bunlardan birisi, kamuoyunda Terör Kanunu olarak tanınan **«Anayasa Nizamını Koruma Kanunu Tasarısı»**, diğeri de Seçim Kanunu'nu değiştiren tasarıdır.

Terör Tasarısı, önce AP ortak gruplarında görüşülecek ve mart ayı ortasında da Millet Meclisi'nin ilgili komisyonlarında ele alınacaktır.

Bayram arifesinde, İstanbul olaylarında öldürülen iki kişi ile yaralanan yüzlerce kişinin kaatillerini yakalayıp adalete teslim etmek yerine, gazete ve dergilere arka arkaya 21 dâva açtıran Süleyman İktidarı'nın Adalet Bakanı Dinçer, geçen hafta ilginç bir açıklama yaparak, **«TİP hariç, öteki bütün partiler, şimdiye kadar kurulmuş olan koalisyon hükümetlerinde mesuliyet deruhte etmişlerdir. Koalisyon hükümetlerinin programlarının hepsinde aşırı cereyanlarla mücadele edileceği kaydı vardır. Hal böyle olunca, münakaşa edilecek konu böyle bir tasarıya lüzum olmadığı değil, sevkedilen tasarının eksik ve fazla olduğu noktalar olmalıdır.»** demiştir.

Dinçer, daha sonra, CHP'nin bir ayıpını da açığa vurarak **«CHP'nin bağımsızlarla müştereken kurmuş olduğu Üçüncü Koalisyon Hükümeti'nce bir ilim heyetine hazırlatılmış bulunan tasarı halen elimizdedir.»** diyerek CHP'nin de Terör Tasarısı'nı desteklemesi gerekeceğini ihsas etmiştir.

Tasarıyı parlamentodan geçirmek konusunda kendisinden bu kadar emin görünen ve diğer partilerden destek göreceğine inanan AP'nin karşısına bayramda bir engel çıkmıştır. Cumhurbaşkanı'nın hukuk danışmanı olan Ankara Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Faruk Erem, tasarı ile ilgili olarak hazırladığı bir raporda, **«Tasarının anayasayı kısıtladığını, fikir yasaklarının riyakârlık doğuracağını,»** ileri sürmüş ve **«Tasarının yapmak istediği şey, totaliter rejimlerin benimsediği bir yolu, başka bir hedefe ulaşmak için tercih etmiş olmasıdır»** demiştir.

Gerek Erem'in raporu, gerekse diğer partilerin sözcülerinin tasarıya karşı beyanları Terör Kanunu'nun parlamentodan kolay kolay geçmeyeceği, geçse bile Çankaya'da veto edileceği izlenimini yaratmakta ise de, Dinçer'in «Tasarının eksik ya da fazla noktaları üzerinde pa-

YURTTA SULH CiHANDA SULH

16 Şubat olayı bir temel gerçeği daha iyi anlamamıza yararsa iyi olacak. Cihanda sulh olmadan yurtta sulh olabilir sanmak bir ham hayaldir. Amerika yeryüzünde dal attığı her bir yerden sökülüp atılmadıkça, emperyalizmin köküne kibrit suyu ekilmedikçe, geri kalmış hiç bir yurtta, ne burada ne başka bir yerde, sulh olmayacak. Bu demek ki, bizde de, Türk yurdunda da, sulhun yolu cihanda savaştan geçer. Yani şu anda yeryüzünün dört kapısında emperyalist sömürücüye karşı verilen milli kurtuluş savaşlarından geçer. Biz de bütünün parçasıyız, ve cihanda savaş oldukça - ki Amerikan emperiyalizmi ayakta durdukça cihanda savaş olacaktır - biz de o savaşın içindeyiz demektir. Hiç bir ince politika, hiç bir usta el bizi bu savaşın dışında tutamaz. Bu gerçeği görmemek, ve de söylememek, açıkça emperyalizmden yana olmak demektir.

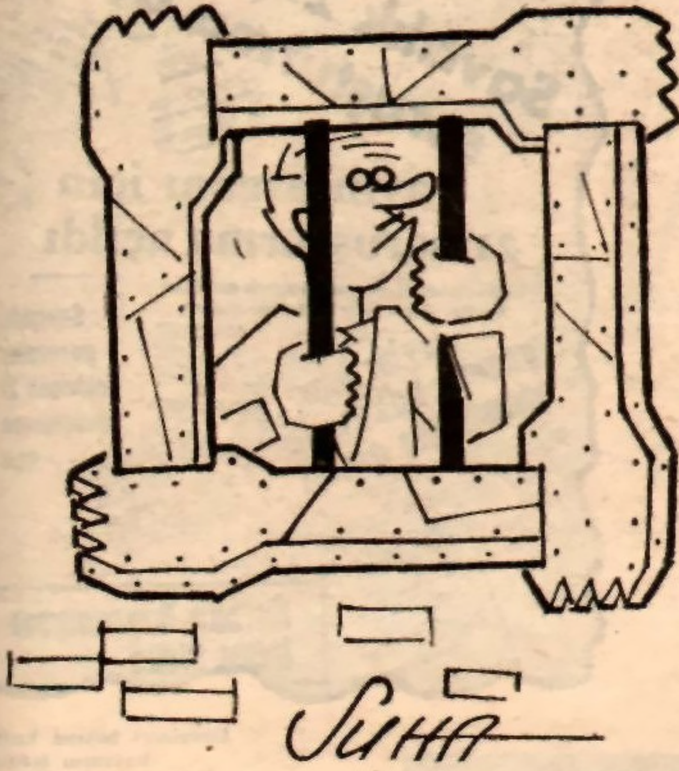
Emperyalizmin cihan savaşının alanı, içine sızdığı yurtlardır. Savaşın dışında değil, ta içindeyiz. 16 Şubatta bu savaşın muharebelerinden biri verildi. Amerikan emperyalizmi buradaki işbirlikçilerinin eliyle, düzeniyle, copuyla, sis bombası ve hançeriyle, bağımsızlık için yürüyenlerin üzerine saldırdı. 16 Şubat bilegeldiğimiz bir sağ - sol çatışması değildi, bunu iyi koyalım. O gün orada Türkiye'nin bağımsızlığı gereğini yüreklerinde duyan yığınların bir bölüğü, yirmi bin insan, işçisi, köylüsü, aydını, genci, emperyalizmin açık saldırısına uğradı. Bağımsızlık fikrinin güngide kök saldığını görüp kuşkulananlar, millici bilincin güçlenip somutlanmasından gocunanlar, donanmasını getirip ta boğazımıza dayayan Amerikalı ve onun buradaki ortakları, o gün harekete geçtiler. Nicedir kimi usta, kimi kaba ellerde eğirilen bir uğursuz masalın ipliği pazara çıktığı için, yani Amerika giderse Rusya gelir tehdidi artık sökmez olduğu için saldırdılar. Yurdun her bir kesiminde bu «kutsal» yalana karşı çıkan, her türlü tehditten yakamızı sıyırmanın tek yolu bağımsız olmamızdır diyen genç ve dinç sesler duyulmaya başlamıştı çünkü, ve de bu sesler emekçi yığınların kulağına varmaya başlamıştı, onun için saldırdılar. Saldırdılar ve gördük, hepimiz milletçe gördük, karşımızdakilerin ne biçim bir «dostluk», ve ne biçim bir «sulh» için işbirliğine yattıklarını.

Şimdi de emperiyalizmin adamları, çürük basın ve çürük politikacılar, milletin gözü önünde iktidarla, idareyle ve polisle düzenlenen bir olayı sözde millete, müslüman halka malederek saldırıyı daha da ileri götürmeye, yurtta kardeş kanı dökülür tehdidi ardında tezgâhlanmaya çalışılan türlü kıtipiyoz kumpaslara ortam hazırlamaya uğraşmaktalar. Sittin senenin fikriyle, zikriyle kaşarlanmış halk düşmanları bir gecede halkın şeddeli hâmisi kesilmişler, yabancı «dost»tan buldukları yüzle, gerçek millici ve halkçı güçlere veryansın ediyorlar.

Etsinler... «Millet kızıllara dersini verdi» safsatasının ardında emperyalizmin savaş borusunu öttürenler, işledikleri günahın karşılığını ergeç ödeyecekler. Millet de, müslüman halk da, ömürlerini onlara taan eylemekle tüketmiş küstah sahtekarların Amerikan gavuru hesabına döktürdükleri kanı, çevirdikleri dolabı yanlarına komayacak.

T. AĞAOĞLU

DEVR-İ SÜLEYMAN

zarlık» önerisini yabana atmamak gerektir. Belki tasarı bugünkü haliyle meclislerden geçmeyecektir ama, ortacıları pek ürkütmeyecek, ama solcuların canına okuyacak değişikliklerle kanunlaşmasına koalisyon dönemlerinden sabıkalı muhalefet partilerinin ses çıkartmaması ihtimalini gözden uzak tutmamak lazımdır. Tasarı bir takım pazarlıklarla TİP dışındaki partilerin anlaştığı şekilde parlamentodan geçerse, «anayasayı sosyalizme kapalı» ilan etmiş bir Sunay'ın da buna karşı çıkması beklenmemelidir.

Parti içindeki muhalefete bile tahammülü olmadığını bir kaç defa ortaya koyan ve işbirliği yaptığı grupları başı sıkıştığından derhal ortada bırakan Demirel, Adalet Bakanı Dinçer'e emir vererek seçim Kanunu'nun ön seçim sistemini değiştiren tasarıyı bir an önce hazırlayıp getirmesini istemişti. Getirilen tasarıyı inceleyen Demirel, AP içindeki fanatik sağcılarla eski DP'lileri ekarte edebilmek için bazı ekler konulmasını kendine göre uygun bulmuş ve tasarıyı geri yollamıştı.

Son şeklini alan tasarı eğer, AP grublarından ve parlamentodan geçecek olursa, gerçekten siyasi partilerin genel merkezleri teşkilata hakim olacak ve ön seçimlerde genel merkeze rağmen adaylık sırasını almış, istenmeyen kişilerin bütün yolları kapatılacaktır. Tasarıya göre, isteyen adaylığını koyup listelerde yerini alacak ve bu listeler üzerinde konulacak tercih işaretleri, sonucu belli edecektir. Tabii böylece oy ayrımı biraz daha karışmakta, fakat ön seçimlerde teşkilatın milletvekillerine hakim olmaları ve bir takım karanlık işler çevirmeleri de önlenmiş olmaktadır. Demirel'in isteği, teşkilatın desteğini almış, genel merkezin uygun görmediği kimseleri seçtirmemektir... Çünkü, son mahalli seçimlerde eski DP'lilerle, ümmetçiler güçlerini ortaya koymuşlardır...

■

TOPLUM POLİSİ

Toplum toplum dediler
Cop, kalkan, miğfer verdiler
Nice gencin başını yediler

Dairede vazife dediler
Kışlaya gönderdiler
Top tüfek eksik edip
Gençliği düşman bellettiler

Arabaya bindirdiler
Sıra sıra dizdiler
Daha sonra millete
Fruko dedirttiler

Cop, kalkan, bomba verdiler
Cengaver eylediler
Bununla da kalmıyarak
Romalılar devrine döndürdüler

Talat AŞIK(*)

(*) Talat Aşık, Kanlı Pazar olaylarından sonra «Fruko» üniformasını daha fazla taşımaktan utanç duyarak istifa edip Almanya'ya giden polislerden biridir. Bu şiiri Kanlı Pazar'dan sonra yazmıştır.

Karmakarış

Yaşar Kemal

Şu Adalet Partisi iktidarı bir iyice komik oldu artık. Şu son günlerde Türkiyede olup biten çok şeye gülmeden geçemiyorsun ya... Adalet Partisi Anayasayı Koruma kanunu çıkarıyormuş! Bu kanun kime karşı işleyecek, işlese işlese ancak Adalet Partisine karşı işleyecek. Bir iktidar da kendisine karşı kanun çıkarır mı? Buna Adalet Partisi demişler, yapamayacağı şey yoktur. Akla hayale gelmedik her bir acaipliği yapar bu parti. Tam dört yıldır, camileri birer kışla eyleyip orada milisler yetiştirerekten Anayasanın canına okuyan sen değil misin? Bu milislerine insan öldürtüp bütün dünyanın karşısında gerp gerp gerinen sen değil misin? Anayasanın istediği, daha doğrusu emrettiği toprak reformunu yapmayan sen değil misin? Danıştay kararlarını çiğneyen sen değil misin? Öğretmenleri oradan oraya sürüp de perperişan eyleyen sen değil misin? Kamu aleyhine mülkiyeti kullandıran sen değil misin? Vatandaşın düşüncesine, söz ve yazma ve de çizme özgürlüğüne karşı uzanan kanlı el senin elin değil mi? Sen sonra tut da Anayasayı koruma kanunu çıkar öyle mi? Kime yutturuyorsun a efendi?

Son günlerde gene üç tane kitap toplattırdı Adalet Partisi iktidarı. Bu kitap toplatmaları tam Anayasaya uygun öyle mi? Tam insanlığa uygun öyle mi? Medeniyete uygun öyle mi? Elin adamı yirminci yüzyılda kitap toplatanlara bilmem nereleriyle gülüyor. Kitap toplatanları kim insandan sayar bu çağda... Kitap toplatılan bir memleketi bu çağda kim ciddiye alır da ona millet gözüyle bakar. Çağımızın en utanç verici bir işi kitap toplatmaktır. Alman milleti öldürdüğü altı milyon Yahudinin kanını bir gün belki insanlığa öder ama Hitlerin yaktırdığı kitapların utanç damgasını hiç bir zaman alnından silemez. Düşmez kalkmaz bir Allah. Türk milleti Adalet Partisi iktidarının eline geçmişse de bile, çağımızda kitap toplatılan bir memleket olmağa layık değildir. Toplatılan kitaplar da ne, Leninin, Plehanovun kitapları... klasik olmuş kitaplar. Neden toplatıyor bunları AP iktidarı? Romanlar, hikâyeler toplatıyor. Önüne gelen kitabı toplatıyor. Neden, niçin? Her halde Anayasayı korumak için olacak.. Hay sana Allah uzun ömürler versin Süleyman Bey. Öyle de duruyor ya... Bu gidiş ne gidiş ya!.. Süleyman Bey iktidarının toplattığı kitapların çoğu Amerikada, o hayran olduğu Amerikada çıkmış. Hem de milyonlarca satmış. Bakın, Amerika batmıyor mu? Fransada, İngilterede, Alamanyada, Sovyetler Birliğinde çıkmış, işte bu yüzden de bu milletler batmışlar, değil mi? Anlı şanlı, pek şanlı Süleyman Bey Türk milletini böylesi millet yıkan kitaplardan korumak ister. Süleyman Bey çok vatanseverdir. Vatanın tüyüne hile gelmesini ister mi? O Amerikalılar, o Fransızlar, o İngilizler, o Sovyetler Birliği vatan hainidirler ki bu kitapları yayınlıyorlar. O vahşiler ki, böyle vatanseverlikle uyuşmaz kitapları basıyorlar. Süleyman Bey hiçbir zaman böylesi kötülüklere izin vermeyecektir.

Anayasayı koruma kanunu... Gerçekten bu Anayasanın korunması gerek.. Öyle değil mi? Çok kitap çıkıyor Türkiyede. Çok kağıt gidiyor. Şu kağıt işine de gelince... Karaborsa ağzına kadar İzmit fabrikası kağıtlarıyla dolu. Kitapçılara gelince İzmit kağıt fabrikası onlara kolay kolay kağıt vermez. Karaborsadan istediğin kadar kağıt al... Sen İzmit kağıt fabrikasına paranı yatır, sonra da aylar ayı bekle dur ki, fabrika sana kağıt verecek.. Ve karaborsada istediğin kadar kağıt... Basmayın efendim, kitap basmayın... Nasıl olsa hükümet o bastığınız kitapları toplatacak değil mi? Milletin de kağıdı yanacak değil mi? Bir gün eğer tarih yazarsa, AP iktidarı devrini tarih utancından yazmayacak sanıyorum, orası ya kapkara, ya da bomboş kalacak. Meşru sayılan bir iktidarın kitap toplattığı, milisler kurup adam öldürttüğü, bir eşkiyaya bile verdiği sözü tutmadığı, bir milleti atomla ölüme mahkum ettiği, üslere üs değil, tesis dediği, imansız bir tefeci bölüğünün doğduğu... sömürgeciliğe kul köle olduğu... saymakla bitmez ki... Ve altıncı filo ve otuz binden fazla Amerikan askeri, dost adı altında... Ve işgal edilmiş vatan toprakları... Ve borcun gırtlağa çıktığı..

AP çıkarsın bakalım da görelim Anayasayı Koruma Kanununu... Çıkarsın bakalım gücü yeterse... Çıkarsın da sonunu görsün... Üç yıldır bütün muhalefet, bütün ilerici güçler AP iktidarına destek oldular. Amanın burnu kanamasın şunların. Amanın Anayasa zedelenmesin... Amanın ha amanın... Süleyman Bey iktidarı da bundan dolayı kendinde bir güç vehmetti. Madem ki, bütün yaptıklarımız yutuluyor, her istediğimizi yaparız, dediler. Yaptırmazlar Süleyman Bey.. Yap bakalım.

Kompradorluk gümbür gümbür çöküyor. Türkiye ekonomisi iflas halinde... Bunu herkes görüyor. Bu çöküş kompradorluğu da birlikte alıp götürecek. Herhangi bir müdahale bu çöküşe bir aşı olabilir. Bu çöküşün günahını üstüne alır. Onun için biraz sabır. Süleyman Bey ne yaparsa yapsın biraz sabır.

Türk vatanseverleri, ileri güçleri Anayasayı, Süleyman Bey iktidarının çıkaracağı Anayasayı Koruma Kanununa karşı da koruyacaklardır. Türk emekçilerinin bu kadar güçleri vardır. Türkiye Anayasacıları Süleyman Bey takımından daha güçlüdürler. Bunu Süleyman Bey iktidarı da öğrenecektir. Hem de tez günde. Ve Anayasa sınırlarına çekilmek zorunda kalacaktır Süleyman Bey iktidarı.

Bugünlerde ortalık karmakarış. Biraz ilerici güçlerin şaşkınlığı, biraz Amerika'nın hinoğluhinliği yaptı bunu. Yakında ortalık durulacak. Hanya Konya belli olacaktır. Umutsuzluğa düşmek yok. Anayasa güçleri dimdik ayaktadır. Hiçbir akılsızlığa izin verilmeyecektir.

Kanlı Pazar filmi üzerine pazarlıklar!

KANLI Pazar olaylarının asıl sorumluları perde arkasına gizlenirken devrimci kuruluşlar suç delillerini ortaya koymak için hummalı şekilde çalışmaktadırlar.

Kanlı olayların sorumlularını tesbit etmekte en yararlı belge ise, şüphesiz, o sırada çekilmiş olan fotoğraf ve filmlerdir.

Devrimcilere yapılan saldırıyı en küçük ayrıntılarına kadar tesbit eden filmler, Genç Sinemacılar Grubu tarafından çekilmiştir.

Genç Sinemacılar Grubu, geçen ekim ayında kurulduğu zaman **«Sinemacı kendi ülkesinin gerçeklerine eğilmekle yükümlüdür... Gerçek bildiriyi yapıtlarımız ortaya koyacaktır»** diyordu. Kanlı Pazar'da çekilen 16 ve 8 milimetrelik filmler, Genç Sinemacılar'ın gerçek bildirisi olmuştur. Çekilen filmler, daha sonra Genç Sinemacılar tarafından, kendilerine maddi yardım yapan sendikaya verilmiştir.

Kanlı olaylar sırasında, genç sinemacıların dışında bir başka grup da, ticari amaçlarla çatışmaları filme çekmiştir. Ankara Televizyonu'nun Kanlı Pazar filmini göstermeye talip olması üzerine, Genç Sinemacılar'ın filmini de çeşitli oyunlarla sendikadan alıp kendi çalışmalarına ekleyen bu grup, kazanç hesaplarıyla pazarlıklara girişmiştir. Montajcı tüccar, filmin Ankara Televizyonu'nda gösterilmesi için 15 Bin Lira talep etmiştir. Ankara Televizyonu bu parayı verip vermemekte tereddüt ederken, o sırada Başbakan Demirel tamamen siyasi hesaplarla filmin televizyonda gösterilmesini yasaklamıştır.

Bunun üzerine CHP'liler harekete geçerek filme talip olmuştur. Genç Sinemacılar'ın çalışmalarının ürününü de kendi çıkarları için kullanan montajcı tüccar, filme CHP'den 7 bin lira istemiştir.

Filmin CHP Grubu'nda gösterilmesinden sonra piyasa daha da hareketlenmiş, bir İstanbul gazetesi filmi kendi sinema reklamlarında kullanmak istediğini bildirmiştir. Montajcı tüccar bu gazeteden de 35 bin lira fiyat istemiştir. Bunu bir başka gazetenin filmi foto — roman şeklinde yayınlama teklifi izlemiştir.

Bu arada filmin Alman televizyoncuları için yapılan gösterisi sırasında bir başka gazetenin foto muhabiri çeşitli sahneleri fotoğraf makinesiyle tesbit etmiş ve pazarlıklar hareketli şekilde devam ederken bu fotoğraflar gazetede yayınlanmıştır.

Devrimci bir grubun anti — emperyalist eyleme hizmet için yaptığı bir çalışmanın bu şekilde ticari çıkar hesapları için istismar edilmesi, toplumcu çevrelerde tepkiyle karşılanmıştır. Şimdi filmin gerçek yapımcıları, genç sinemacılar, sendikalar ve devrimci öğrenci örgütleri, bu çok yanlı ticari - politik oyunun dışında devrimci görevleri açısından filmi değerlendirerek yaymak ve delil olarak savcılığa vermek yolunda çalışmalar yapmaktadırlar.

Yaşar Kemal ve Yaşar Uçar bir davadan beraat ettiler

ANT'çılar için istenen ceza 320 yıla yükseldi

KANLI Pazar olaylarından sonra sol'u tahrikçi durumda göstermek ve yeni terör tedbirlerine ortam hazırlamak amacıyla devrimci yazarlar ve gazeteciler aleyhine arka arkaya dâvalar açılmağa başlanmıştır. Günlük gazetelerde de açıklandığı gibi sadece ANT yazarları aleyhine bir haftada altı dâva birden açılarak rekor kırılmıştır.

ANT'ın yazarları ve yazı işleri müdürleri aleyhine açılan dosyaların sayısı 74'e yükselmiş olup ANT mensupları hakkında toplam olarak 320 yıl hapis cezası istenmiştir.

Bu dâvalardan 4'ü beraatle, ikisi mahkûmiyetle sonuçlanmıştır.

Geçen hafta Toplu Basın Mahkemesi'nde yapılan duruşmalarında Yaşar Kemal ve eski sorumlu müdürümüz Yaşar Uçar, **«İşgal Toprağı, Kurt Köpeği»** başlıklı yazıdan beraat etmişlerdir. Amerikan işyerlerindeki grevde Türk işçilerinin üzerine Amerikan köpeklerinin saldırtılması ve iktidarın Amerikalı işvereni tutması üzerine Yaşar Kemal'in yazdığı bu yazıdan dolayı savcılık T.C.K.'nun 312. maddesine göre **«sınıfları tehlikeli surette kin ve adavete tahrik ettikleri»** iddiasıyla dâva açmış bulunuyordu.

Arkadaşımız Yaşar Kemal'in halen altı dâvası ile savcılıkça açılmış iki soruşturması vardır. Son olarak **«Faili meçhul olmayan cinayet»** başlıklı yazısından dolayı hükümeti tahkir ettiği iddiasıyla 6 yıla kadar hapis talebiyle soruşturma açılmıştır. Yaşar Kemal hakkında savcıların istediği cezaların toplamı 34,5 yılı bulmaktadır.

Geçen hafta savcılık, dergimiz yönetmeni Doğan Özgüden hakkında da **«Karagün, 10 Şubat»** başlıklı yazısından dolayı **«devlet kuvvetlerini tahkir ettiği»** iddiasıyla 6 yıla kadar hapis talebiyle soruşturma açmıştır. Doğan Özgüden hakkında şimdiye kadar 22 dâva ve bir soruşturma açılmış olup talep edilen ceza miktarı 76,5 yılı bulmaktadır. Özgüden, **«hükümeti tahkir»** iddiasıyla açılan üç dâvadan beraat etmiş olup diğer dâvaları çeşitli mahkemelerde görülmektedir. Özgüden aleyhine ayrıca 250 bin liralık üç tazminat davası da devam etmektedir.

Can Yücel hakkında da geçen hafta, **«Çağrı»** başlıklı yazısında T.C.K.'nun 159. maddesini ihlal ettiği iddiasıyla yeni bir soruşturma açılmıştır. Yücel'in ayrıca iki yıl hapis talebiyle açılmış bir dâvasının duruşması devam etmektedir.

Geçen hafta açılan soruşturmalardan biri de Che Guevara'nın yazdığı Fidel Castro isimli şiirle ilgilidir. Savcılık Che'nin bu şiirinde komünizm propagandası yapıldığı iddiasıyla şiiri çeviren Ülkü Tamer ve sorumlu müdürümüz Alpay Kabacalı hakkında 15 yıla kadar hapis talebiyle soruşturma açmıştır.

142. maddeden hakkında soruşturma açılan arkadaşlarımızdan Fethi Naci ve Yaşar Uçar'a verilen 1.5 yıl hapis ve altı ay sürgün cezası avukatımız Müşür Kaya Canpolat tarafından temyiz edilmiştir.

Hüseyin Baş'ın **«NATO Kovulmalıdır»** başlıklı yazısından dolayı **«hükümeti tahkir ettiği»** iddiasıyla hakkında 6 yıla kadar hapis talebiyle açılan dâvanın duruşması ağır ceza mahkemesinde devam etmektedir.

Eski sorumlu müdürümüz Yaşar Uçar hakkında 70,5 yıla kadar hapis talebiyle açılan 17 dâva ve soruşturmadan dördü beraat ve ikisi mahkûmiyetle sonuçlanmıştır. Uçar'ın diğer dâvalarının duruşmaları devam etmektedir.

Hakkında talep edilen cezalar bakımından ANT mensupları içinde rekor, sorumlu müdürümüz Alpay Kabacalı'ya aittir. Kabacalı hakkında bir yıldan az bir zaman içinde 17 dâva ve soruşturma açılmış olup toplam olarak 93 yıla kadar kadar hapis istenmektedir.

ANT aleyhine dâva üstüne dâva açtıran Adalet Bakanı Hasan Dinçer

Guevara'nın Gerilla Günlüğü'nü çeviren Hüseyin Güneş hakkında da **«komünizm propagandası»** yaptığı iddiasıyla 15 yıla kadar hapis talebiyle dâva açılmıştır.

Bu dâva temposu böyle devam ettiği takdirde ANT'çıların çok yakında dergide oturup çalışmaları dahi imkansız hale gelecektir.

Savcılık 21 yazı için soruşturma açtı

7 Gazete için 21 soruşturma

yayın organı için 21 soruşturma açıldı

Taksim olayları için açılan soruşturmalarda sorumluları hakkında 10 yıla kadar hapis cezası isteniyor

olaylar için gazete hakkında soruşturma açıldı

Savcılık, gazeteler hakkında 21 soruşturma açtı

Kurban Bayramımız Kutlu Olsun

Devrimci basına kurban bayramı tebriği...

Tekzip skandalı

Tekzip hakkı Türkiye'de öteden beri kötüye kullanılmak istenmiş ve özellikle yargıç teminatının bulunmadığı dönemlerde, partizanca baskıların etkisiyle bol bol kötüye kullanılmıştır. Ancak, yargı organlarına bağımsızlık, yargıçlara teminat sağlayan 1961 anayasasından sonra da bu hakkın kötüye kullanılmasına bilerek yada bilmeyerek göz yuman yargıçların bulunması gerçekten üzücüdür.

Adalet Bakan'nın dâva açma emirlerini sadakatla yerine getiren İstanbul Savcısı Nedim Demirel.

21 Ocak 1969 tarihli ANT'ta **«Melih Köknel Olayı»ndan** söz ederken **«AP, Yıldız Teknik Okulu'ndaki devrimci ve antiemperyalist gençlik hareketini ezmek için bir kaç öğrenciyi ayartarak Hür Düşünce Kulübü adı altında sağcı bir örgüt kurdurmağa kalkmıştır»** demiştik.

Bu haber üzerine Yaşar Şener adında birisi ANT'ı tekzip etmek üzere mahkemeye başvurmuş, İstanbul 6. Sulh Ceza Hakimi de, **«Hür Düşünce Kulübü adı altında teşekkül eden bir grubun menfaatlerine aykırı görüldüğünden, bu grubun başkanı sıfatı ile Yaşar Şener tarafından yapılan tekzip talebinin kabulüne»** gerekçesi (!) ile tekzibin dergimizde yayınlanmasına karar vermiştir.

Oysa tekzipte **«Hür Düşünce Kulübü isminde bir teşekkül mevcut olmayıp bu sadece boykotun kesilmesi gayesiyle... teşekkül etmiş hür düşünce komitesidir»** denilmekte ve daha sonra ANT'a iftiralarda bulunulmaktadır.

«Tekzip» diye gönderilen bu yazının, özü itibariyle haberimizi doğrulaması bir yana, mahkemece kabul edilmesi de açıkça bir kanunsuzluktur, hattâ kanunsuzluğun himayesidir:

Basın Kanunu'nun 19. maddesi, tekzip hakkının ancak gerçek kişiler, devlet daireleri, kamu müesseseleri ve tüzel kişiler tarafından kullanılabileceğini belirtmiştir. Yaşar Şener isimli şahsın tekzibinde ise, tüzel kişiliği haiz bir teşekkülün mevcut olmadığı açıkça ifade edilmiştir. Bu açık itiraf karşısında, esastaki haksızlık bir yana, tekzibin sırf bu yüzden reddedilmesi gerekmektedir. Ne yazık ki, bu gerekçe ile bir üst mahkeme olan 9. Asliye Ceza Mahkemesi'ne yaptığımız itiraz da dikkate alınmamış, yani bu hakim de kanunsuzluğa katılmıştır. Üstelik, anayasa, bütün mahkemelerin kararlarını gerekçeli olarak vermeleri gerektiğini 135. maddesinde belirttiği halde, itirazımız hiçbir gerekçe göstermeden reddedilmiştir.

Yargıçların da bilerek yada bilmeyerek kanunsuzluğa âlet olmaları, bizzat kanunsuzluk yapmaları tek kelimeyle hazindir.

BiR DEMET MiMOZA

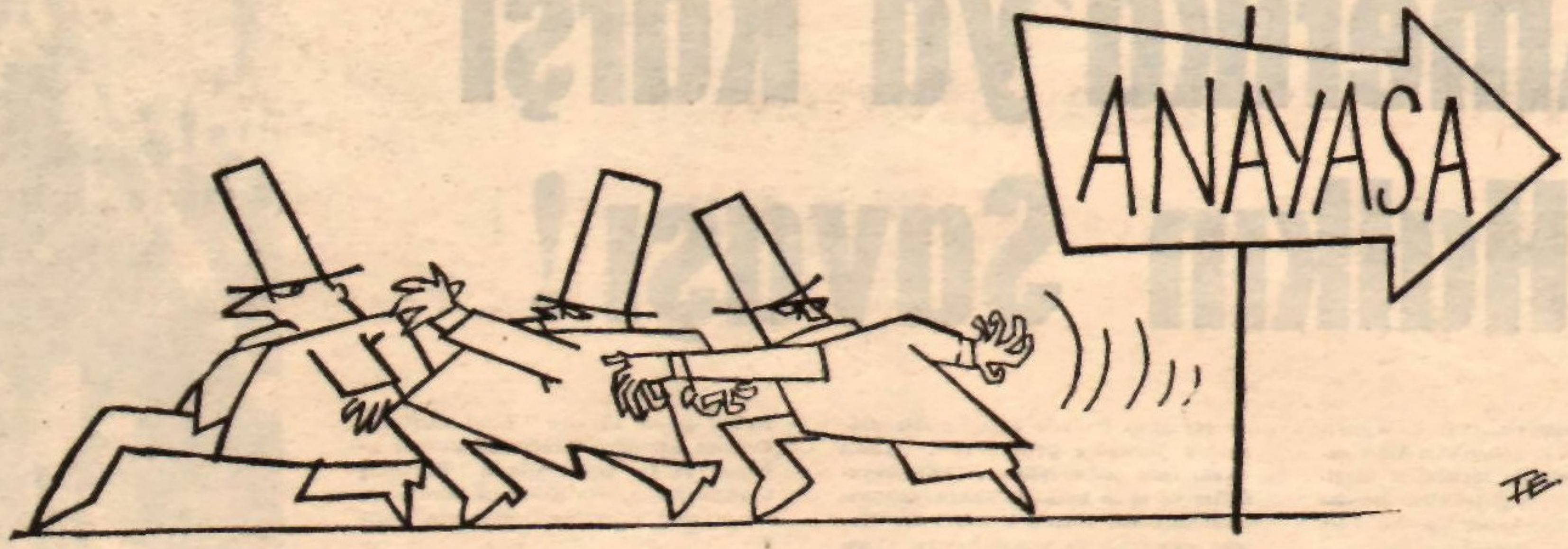
Anlaşılan, bu yıl Adalar'da erken açtı mimozalar. Kınalı'da epiy oturmuşluğum var da bilirim, Mart sonlarına doğru güneşsi bir sarıya keser ortalık. Hele Ada'nın arkasındaki bayırlarda anaçlaşmış dallardan pıtırak veren mimozalar yaz aydınlığını muştular. Sayfiyeciler gelip, konaklarına kurulmamıştır daha. Kışın çilesini çekmiş yerlilerin çocuklarıyla; tipide, ayazda, poyrazda, betonlar üstünde buz kesmiş inşaat işçileri yazın kapısından bile bakamıyacakları bahçelere dalar, mimoza dererler. Bu, olsa olsa, bir onbeş gün süren bir Mimoza Demokrasisi'dir. İki yıl önceydi, bir gün, oğlum Hasan eve elinde bir mimoza dalıyla geldi, anasına armağan getirmiş dalı; sonra cebinden bir beş liralık çıkarıp verdi bana. Ev aramağa gelen sayfiyecilere satmış mimozaları... Ömründe ilk kazandığı paraydı bu. Bayram ettik; ben bir şişe şarap açtım, anaları da çocuklara kıymalı, patatesli Boşnak böreği yaptı.

Aklımıza bile gelmediydi bunun hırsızlık olduğu!.. Yediğim ekmek gibi biliyorum, bir Musevi milyonerinin bahçesinden, Büyükada'da, mimoza koparırken suçüstü yakalanıp, tutuklanan inşaat işçisi, Binali Ateş de suç işlediğinin farkında değildi.. Ne hızla gelişiyoruz, Yarabbi!.. Ne çabuk bir demet mimozayı maldan sayar olduk, ne çabuk mal güvenliğine böyle titiz, böyle düşkün olduk!.. Māşaallah, çok gelişmiş ülkelere döndük!.. Liebknecht anlatıyor: Marx, Londra'nın Hampstead Heath kırlarında teferice çıkmış, bir gün, ailesiyle... Çocuklar bir çayırın çiti dibinde sünbüller görmüşler, koşuşmuşlar o yana, Çiçek Koparmak Yasaktır! levhası olmadığı halde, bebeler korkularından el sürememişler de, içlerini çeke çeke uzaktan seyretmişler sünbülleri!.. Bizim oğlan da, Binali Ateş de, çaresiz, geçecek bu eğitimden ve öğrenecekler Büyükadalar'da kıyıları silme kapatmış zenginlerin bahçelerinden çiçek koparmanın düpedüz suç olduğunu. Yoksa, suç aleti, bir demet mimoza ellerinde, karakolu, adliyeyi boylayacaklar... Başka biçim suç aletleri, örneğin geçende, Taksim alanı'nda işleyen sustalılar, muştalar, ve başka çeşit suçlular yok mu? Var tabii!.. Onların da toplanmasına, yakalanmasına, tutuklanmasına sıra gelecek. Ama biz şimdilik mimozalarla, kitaplarla uğraşıyoruz!.. Hele mal - güvenliği sağlansın, can - güvenliği, nasıl olsa, sağlama bağlanır...

Ama bu arada, Taksim Alanı dedim de, aklıma düştü, TİP'in Beyoğlu İlçesinden 172 sayılı üyesi Aytaç'ın yaslı eşine bir demet mimoza götüreyim, yada o, bu yazıyı bir Musevi milyonerinin bahçesinden, tutuklanma pahasına da olsa, Aytaç'ın anısı için kopardığım bir demet mimoza saysın.

Can YÜCEL

Ferruh Doğan

«Dehşet Yolcuları!»

Kanlı Pazar ve Reichstag Yangını

Alpay KABACALI

KANLI Pazar'ın hazırlanması, uygulanması ve sonrası ile Alman faşizmi tarihinin ünlü «Reichstag Yangını» arasında korkunç bir benzerlik var!

1933'de Hitler rejimi Alman Reichstag (Büyük Millet Meclisi)'ni ateşe vererek eski partileri imha edecek ve kundakçılık suçunu devrimci partiye yükleyecek, yangın bir komünist ayaklanmasının ilk işareti olarak gösterilecektir. Böylece, ayaklanmayı önlemek gerekçesi ile hitlercilerin darbesi indirilecektir Almanya halkına. Faşist terör, nazi yağması başlayacaktır.

1969'un Türkiyesinde 16 Şubat **«Kanlı Pazar»ı ise, Hitler faşizminin yerini alan Amerikan emperyalizmi ile onun safında toplanan «şeriatçı» grup ve egemen sınıfların sömürü düzenini sürdürmek isteyen kanlı bir iktidar tarafından düzenlemiştir.** Gerekçe, hitlerci darbenin gösterdiği gerekçe: Sol bir ayaklanma olarak gösterilen antiemperyalist halk hareketini önlemek. Bu yeni provokasyon, tam anlamıyla uygulama alanına aktarılamamış olmakla beraber, 1933 Almanya'sının faşist terörünü, nazi yağmasını gerçekleştirmek için bütün hazırlıklar tamamlanmıştır. Yine, tıpkı Hitler rejimi gibi, kundakçılık suçu devrimcilerin üzerine yüklenmektedir.

REICHSTAG yangının sanıkları olarak, Alman devrimci partisinin lideri Ernst Taelmann, bu partinin milletvekillerinden Torgler, provokatörlerin oyuncağı olan Hollandalı Van der Lubbe, «komünist yeraltı komplocuları» olarak nitelenen Tanev ve Popov adlı iki Bulgar ve Komünist Enternasyonal'in icra komitesi üyesi, ünlü sosyalist Dimitrov tutuklanmışlardır. Bizzat hükümetin oynadığı kundak oyunuyla uzak - yakın hiçbir ilgisi olmayan bu sanıklar, nazi kanunlarına, nazi emirlerine göre yargılama yapan mahkemelerde yargılanmışlardır. Buna karşın, Dimitrov sosyalizm tarihine geçen savunmaları ile beraat etmiştir. Bu beraat, aynı zamanda hitlercilerin mahkûmiyeti olmuştur. Çünkü Dimitrov, aralarında başbakan yardımcısı — Türk kamu oyunun çok iyi tanıdığı — Von Pappen de olmak üzere, tüm nazi yöneticilerine sormuştur: **«Ayaklanmayı kimsenin ciddi olarak beklemediği ve bu masalın Reichstag yangınından sonra S.A. ve S.S. birliklerinin zulüm ve zorbalıklarını haklı göstermek için yayıldığı doğru mudur?», «Reichstag yangınında kimlerin çıkarı vardı? Bu açık provokasyondan kim yararlanabilirdi ve gerçekten de yararlanmıştır?», «Reichstag yangını işçi partililerin yıkılması için bir işaret olmamış mıdır? Ve bu yangın Hitler hükümetindeki iç çatışmalara son vermemiş midir?»** Dimitrov'un bütün bu soruları cevapsız kalmıştır. (1)

1969 Türkiyesinde de iktidar, **«Kanlı Pazar»**dan yalnız devrimcileri değil, **«tarafsız»** olarak bilinen basını bile sorumlu tutmuştur. İçişleri Bakanı, **«Kanlı Pazar»**dan sonra Meclis kürsüsünde, hiç utanmadan olaylardan bütün devrimci güçleri, özellikle TİP'i sorumlu tutmuş, hattâ isim vererek, bir arkadaşımıza ilgisi olmayan bir takım eylemleri izafe edecek kadar küçülmüştür. Bu iktidar, hazırlanan korkunç **«Reichstag Yangını»** planını öteden beri uygulamaya girişen, kanlı olayların tahrikçisi olan basın için, ancak olaylardan sonra göstermelik bir iki soruşturma açılmasını emretmiştir. Buna karşılık, tarafsız ve devrimci basın, bazı savcılara telefonla verilen emirlerden sonra dâva yağmuruna tutulmuştur. İktidarın, Anayasa hükmüne rağmen bağımsızlığı sağlanmamış savcılardan bazılarına, yani nakil yada işten el çektirme gibi tehditlerden korkarak bu emirleri yerine getirmek durumunda olanlara verdiği kanunsuz emirlerle (2), on gün içinde, sadece **«sindirme»** amacıyla, konuyla uzak yakın hiçbir ilgisi olmayan yazılar için dahi, otuza yakın soruşturma açılmıştır. Bu soruşturmalardan sonra **«Anayasa Nizamını Koruma Kanunu»** adıyla hazırlanan terör tasarısı meclisin ilgili komisyonlarına verilmiştir. Bütün bunlardan sonra tahrikçi yayın organları açık açık hitlerciliği öven yayınlara başlamışlardır. İktidarın amacı açıkça bellidir artık: Faşizmi ve terörü getirdikten sonra, Amerikan emperyalizmiyle el ele soygun düzenini sürdürmek!..

NE var ki, bu kanlı iktidar 1969 Türkiyesini 1933 Almanyasına benzetirken yanılmaktadır. Türkiye'de, her şeye rağmen bir anayasa ve bağımsız yargı organları vardır.

Türkiye solu, bugün baskılara, iftiralara ve komplolara rağmen dimdik ayakta ise ve her geçen gün güçlenmekte ise, bunda bağımsız mahkemelerin, namuslu yargıçların büyük payı vardır. Yargıtay'ın **«Sosyalist Türkiye»** adlı kitabı beraat ettiren, anayasa hükümlerinin uygulanmaması ve sosyal adaletin gerçekleştirilmemesi halinde halkın direnme hakkının mevcut olduğunu ileri sürmenin suç olmayacağını belirten kararı bile Türkiye için bir büyük aşamadır (3). Yaşar Kemal için ANT'ta yayınlanan yazısından dolayı geçen hafta verilen beraat kararı ve AP iktidarınca çıkarılan Anayasaya aykırı kanunların Anayasa mahkemesince iptal edilmesi de bu kanımızı doğrulamaktadır. Mahkemelerin bağımsızlığı ve övgüye değer genel tutumu dolayısıyladır ki adalete gölge düşürülmesine taraftar değiliz. Bu nedenle Alkılıç için verilen korkunç mahkûmiyet kararını dahi, adalet mekanizmasına değil, feci bir adli hatanın varlığına bağlıyoruz.

Bazı savcıların baskı yöntemlerine alet olabilen bir takım yargıçlar bulunabilir. Toplumcular için açılan dâvaların çoğunlukla neden aynı sorgu yargıcına yada aynı ağır ceza heyetine gönderildiği düşünülebilir. Fakat istisnaların kuralı bozmadığını unutmamak gerekir. Adalete olan güvenimiz, bu çeşit soruşturmalara, dâvalara, terör kanunlarına gülüp geçmemizi gerektiriyor...

DÜŞÜNÜNÜZ ki, sarsılmaz devrimciliği sayesinde Dimitrov, nazi mahkemesinde dahi beraat etmiştir. Nazi organı Leipziger Neuste Nachrichten gazetesi bile, 24.9.1933 tarihinde, **«Dimitrov'un daha ilk sözlerinden, bu adamın bu büyük dâvayı, özünde siyasi nitelik taşıyan hayatının bir parçası haline getirdiği anlaşılmaktaydı. Reichstag yangınında rolü önemli değildir. Dimitrov'un en büyük çapta bir manevi kundakçı olduğu anlaşılmıştır...»** diye yazmıştır.

Günümüzün antiemperyalist kavgasında, Türkiye halkının emek savaşında devrimcilere düşen görev, bu çeşit baskılara, emperyalizmin gücüne, kanlı iktidarın terörüne karşı savaşmaktır!

---

(1) **Marcel Willard: Babeuf'ten Dimitrof'a Sosyalist Savunmalar. Türkçesi: Şahin Say, Gün Yayınları, İstanbul - 1967.**

(2) **Alpay Kabacalı: Savcılar Köleleştiriliyor. ANT, sayı 85, 15.8.1968.**

(3) **ANT, sayı 91, 24.9.1969.**

Amerika'ya Karşı Halkın Savaşı!

EMPERYALİST Amerikan 6. Filosu'nun Türk sularını ve topraklarını kirletmesi üzerine devrimci güçlerin giriştikleri demokratik protesto hareketlerinin Amerika ve işbirlikçisi AP iktidarının desteğindeki gerici - şeriatçı zorbalar tarafından basılması yurt içinde ve yurt dışında emperyalizme ve onun tezgâhlamağa çalıştığı açık faşizme karşı direnişi güçlendirmiştir.

Almanya'nın Münih Şehri'nde 2 Mart pazar günü Münih Türk Kültür Birliği tarafından düzenlenen bir anti - emperyalist yürüyüş yapılmıştır. Almanya'nın diğer şehirlerinden gelmiş 20 kadar devrimci Münih'teki devrimci yurtseverlerle birleşip 100 kişilik bir grup halinde Stiegelmaier alanından yürüyüşe geçmişlerdir. Yolda «Kahrolsun emperyalizm», «Emperyalistler ve onun uşakları kahrolacaktır», «Amerika Go Home, Demirel Go Home», «Faşizme ve teröre hayır», «Tam bağımsız, demokratik bir Türkiye», «Kaatiller istifa», «Türkiye NATO'dan çıkmalıdır» sloganları ile yürüyen devrimciler yolda Alman kamuoyunu yürüyüş hakkında aydınlatacak bildiriler de dağıtmışlardır.

Almanya'da

Nymphenburger Alanına gelindiğinde, konsolosluktan 100 metre uzaklıkta, köşe başında bekleyen bir başka Türk grubu, devrimcilerin önüne çıkmışlardır. Palabıyıklı bir saldırganın işaretiyle devrimcilerin üzerine saldıran zorbalar grubuna Alman polisi de müdahale etmemiş, bu yüzden iki grup arasında kanlı bir kavga olmuştur. Ancak ellerindeki plakatların sopalarını kullanan devrimciler, saldırganlara hakettikleri dersi vermekte gecikmemişlerdir.

Saldırganları, daha Stockholm'de iken ne mal olduğunu gösteren Başkonsolos Gündüz Tunçbilek'in konsolosluğa çağırarak kışkırttığı, ayrıca konsolosluğa ve elçiliğe mensup bazı kişilerin lokantaları dolaşıp 50 Marka adam kandırdıkları, «Vurun, unutmayın, arkanızda koca Türk konsolosluğu var» dedikleri tesbit edilmiştir.

Tüm komplolara rağmen bu «ilk ders»i Münih'teki aldatılmış kitlelerin, satılmış saldırganların ve saldırtan «ilgililerin» unutamayacakları yada unutmamaları gerektiğinde hemen herkes, tabii vatansever «herkes» hemfikirdir.

İsveç'te

İsveç'teki devrimci Türkler ise, «Kanlı Pazar» olaylarının gerek İsveç basınında, gerekse televizyonda Amerikan kaynaklarına dayanılarak yetersiz ve asılsız şekilde yansıtılması üzerine önce olayların içyüzünü anlatan iki bildiri yayınlamışlar, daha sonra 22 Şubat günü Stockholm Türk Birliği bir yürüyüş düzenlemiştir.

Türklerin yürüyüşüne, İsveç'teki bir çok devrimci kuruluş, yardımcı olmuş, gerek manen, gerekse maddeten Türk devrimcilerini haklı davalarında desteklemişlerdir. İsveç'in ünlü ressamlarından Karl Johansson güzel bir afiş hazırlamış, Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'ne Yardım Komitesi'nden gönüllü gençler, bunların şehrin çeşitli bölgelerinde yapıştırılması görevini üstlenmişlerdir. İsveç'teki Yunanlı işçilerin kurdukları ve başında Papandreu'nun bulunduğu Yunan Demokrasi Cephesi yürüyüşü desteklemiş ve fiilen katılacağını bildirmiştir. Afrika Kurtuluş Hareketi'nin en güçlü sesi olan FRELİMO'nun İsveç'teki sözcüsü Antony Engurube ve arkadaşları, her türlü yardım ve desteklerini esirgememişlerdir.

Yine İsveç'teki Türk işçilerini aydınlatmak üzere bir türkçe bildiri, Paris'ten gelen Türkiye Ulusal Kurtuluş Cephesi sözcüleri tarafından kaleme alınmış ve bu arada Ulusal Kurtuluş Cephesi Stockholm Komitesi kurulmuştur. Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin bildirisi daha yürüyüşten önce büyük bir yankı yaratmış, elçilik mensupları derhal karşı taarruza geçerek, ulusal haysiyetten yoksun bir avuç aldatılmışı, hareketi dağıtma amacıyla görevlendirmişlerdir. Bunlar, yürüyüşe katılan Türk işçilerinin pasaportlarının iptal edileceğini, kendileri Türkiye'ye döndüklerinde haklarında kovuşturma açılacağı tehdidini savurmaya başlamışlardır.

22 Şubat cumartesi günü saat 14'te Stockholm'un ünlü Hötörget alanından yürüyüşe başlanmıştır. Önde Türk ve Yunan bayrakları yanyana, onların arkasında da «Türkiyenin bağımsızlığı ve demokrasisi uğruna» yazılı bandrol, onun ardında da yüzelliden fazla insan yer almıştır. Kafilede Yunanı, Türkü, İsveçlisi, Afrikalısı, İspanyolu, emperyalizme, faşizme ve teröre karşı birleşmişlerdir.

«Kahrolsun emperyalizm», «Amerikalı Türkiye'den ve Yunanistan'dan defol», «Amerikalı Go Home», «Demirel Go Home», «Ezilen Türk halkıyla dayanışalım», «Kahrolsun faşizm ve terör», «Milli bağımsızlık ve demokrasi uğruna» sloganlarıyla yola koyulan kafileyi, Amerikanofil AP iktidarının uşakları ve elçilik mensupları, altlarındaki son model Amerikan otomobilleriyle yolun karşısından izlemişler ve durmadan fotoğraf çekmişlerdir.

Amerikan Elçiliği önüne gelindiğinde yürüyenler duraklamışlar, «Emperyalistler kahrolacaktır», «Cuntaya ve teröre hayır» sloganlarıyla ortalığı çınlatmışlardır. Bu protesto karşısında Amerikan ve Türkiye Büyükelçiliklerinde büyük bir panik havası estiği görülmüştür.

22 Şubat yürüyüşü, uzun süredir çeşitli siyasi baskılar altında ürkütülen İsveç'teki Türk milliyetçilerinin başarılı bir sınavı olmuştur. Akşam İsveç Televizyonu'nda Barbro Karabuda konuşmuş, «Bunlar milli bağımsızlıklarını isteyen, gerçek demokrasiyi özleyen, Amerikan askerlerinin Türkiye'den çekilmesini, Türkiye'nin NATO'dan çıkmasını isteyen Türk milliyetçileridir. Yurta yaklaşan faşizme ve mevcut teröre karşı direniyorlar.» demiştir.

Amerika'da

Amerikan emperyalizminin Türkiye'de kirli oyunlar çevirdiği bir sırada Amerika'da okuyan Türk öğrencileri de Türkiye'deki kardeşleriyle birlikte seslerini yükseltmişlerdir. Kanlı Pazar olayları üzerine Kalifornia Üniversitesi (Berkeley) Türk Öğrenci Birliği aşağıdaki bildiriyi yayınlamıştır:

«Türkiye'de «Kanlı Pazar» adı verilen üzücü olduğu kadar tehlikeli irtica hareketi karşısında, biz vatanımızdan uzak fakat düşünce ve eylemleri ile ilerici kuvvetler ile birlikte olan, Amerika'da bulunan, Türk öğrencileri Türk kamuoyuna seslenmeyi vatani bir vazife biliyoruz.

C.I.A.'de görev almış bir Amerika'lının Türkiye'ye elçi olarak atanmasıyla başlayan tahrik hareketi Amerikan 6.ncı filosunun istenmeyen bir misafir olmasına rağmen zaman zaman limanlarımıza gelmekte ısrar etmesiyle devam etmektedir. Bu ısrarlı ve bizlere bağımsız bir ülke olmadığımızı açık bir şekilde ispat etmiş olan ziyaretler sonucu dört Türk genci şehit düşmüş-

GELİYOR

Geliyor hey bire dostlar geliyor
Koca halkım kalka kalka geliyor
Bendinden boşanmış kara su gibi
Aç toprağa aka aka geliyor.

Öyle bir geliş ki kararı dünden
Güney, Doğu, Kuzey, Batı, her yönden
Ağa, patron dünyasını kökünden
Kazma vurup yıka yıka geliyor.

Güneş yemiş bıçak gibi yüzüyle
Her cümlesi küfür dolu sözüyle
Çanağından çıkmış iki gözüyle
Doğan güne baka baka geliyor.

Yiv'li hançer gibi sıyrılmış kından
Ne polis korkusu, ne de bir zından
Ortaçağın kahpe karanlığından
Kurşun gibi çıka çıka geliyor.

Vakti gelmiş durmaz olmuş yuvada
Bir ayağı dağda, biri ovada
Saçları rüzgarda eller havada
Yumruğunu sıka sıka geliyor.

Tarihe renk vermiş ecdadın soyu
Bir elinde kitap, birinde oyu
Kendisinden olmıyanı yol boyu
Ateşleyip yaka yaka geliyor.

Kırmak için bileğinin bağını
Kalkan etmiş yüreğinin dağını
Sosyalist düzenin al bayrağını
Tepelere çeke çeke geliyor...

Âşık İHSANİ

MALATYA'DA EMPERYALİZME KARŞI MİTİNG
— Köylü, işçi, esnaf Amerika'yı ve işbirlikçilerini lanetliyor —

İsveç'teki Türk toplumcularının Stockholm'de yaptıkları anti - emperyalist yürüyüşe diğer milletlerin temsilcileri de katılmış, Amerika ile işbirlikçilerinin Türkiye üzerindeki aşağılık tertiplerini lanetlenmiştir. ANT'ın bu sayısını kapağındaki kompozisyon İsveç'teki devrimci Türklerin yaptığı yürüyüş için İsveç'li ünlü ressam Karl Johansson'un yaptığı afişten alınmıştır.

İsveç'teki Türklerin emperyalizme karşı düzenledikleri yürüyüşten bir başka görünüş (üstte)

İstanbul'da zorbaların devrimcilere saldırtıldığı Kanlı Pazar günü Gaziantep'te devrimciler büyük bir miting düzenlemişler ve Anadolu halkının emperyalizme karşı savaşını ilan etmişlerdir

..dır. Amerikan hükümetinin bu küstah-ca hareketlerine ve onlarla işbirliği du-rumunda bulunan kümelere «DUR» de-mek zamanı gelmiştir. Biz Atatürk gençliği bu her iki kuvvet karşısında da direnmekte devam edeceğimizi Türk kamuoyuna bildiririz.»

Malatya'da

Malatya'lı gençlerin **«İşsizlik, Aç-lık ve Emperyalizm»** konulu mitingleri 22 Şubat günü Hükümet Meydanı'nda onbin köylü, işçi ve öğrencinin iştira-kiyle yapılmıştır. Üç gün süre ile Ma-latya'yı onbine yakın el ilanı ve **«Ya-şasın tam bağımsız Türkiye»** afişleriy-le donatan gençler, mitingten bir gün önce Kolordu Komutanı'na giderek Sü-kan'ın polislerine güvenmediklerini bil-dirmişler ve askeri tedbir alınmasını istemişlerdir. Komutan gençlerin isteği-ni yerine getirmiştir.

Miting başlayacağı sırada CHP'li belediye şehrin elektriklerini keserek ses düzenini sabote etmiştir. Gençler CHP'li belediye başkanı Turgut Temel-li'yi aramışlar, bulamayınca santrale gitmişler, fakat kendilerine elektrikle-rin açılmasının imkansız olduğu bildiril-miştir.

CHP'li belediyenin bu sabotajına rağmen, mitingte akülerle cereyan sağ-lanarak konuşmalar yapılmıştır.

Yağan kara ve şiddetli soğuğa rağ-men işsiz Hacı Tonok, avcı Mehmet Tuncer, fabrika işçisi Mustafa Çağlar, esnaf Süleyman Kırteke, Asistan Sey-han Erdoğdu, Nihat Emeksiz ve Aziz Maho konuşmuşlar, şiirler okumuşlar-dır. Konuşmalar sırasında binlerce Ma-latyalı **«Kahrolsun Amerika»** diye ba-ğırmışlardır. Bu arada yerli şiveyle **«İşsizem, yoksulam, aç benem»** diye ba-ğıran yaşlı bir köylü eller üzerinde kürsüye getirilmiş ve kalabalığa hita-ben yumruklarını havaya kaldırarak **«Amerikan gavurundan korhuyunuz mu ki ey bir kısım kendini genç zanneden zavallılar? Ben bu halımla 20'sini sün-gümün ucuna takarım»** diye seslenişi heyecanı adamakıllı artırmıştır. Mey-dan **«Kahrolsun Amerika»** diye inleme-ğe başlamıştır.

Gençler İstanbul'daki **«Kanlı Pazar»** olaylarını anlatırken can kulağıyla din-leyen halk **«Karşılarında biz varız»** di-ye haykırmıştır.

Malatyalıların bu bilinçli protestosu karşısında, günlerden beri toplantıyı basacaklarını ilan eden şeriatçı - nur-cular hiçbir şey yapmak imkanını bu-lamamışlardır.

Öte yandan, Gaziantep'te de 16 Şubat günü binlerce vatandaşın katıl-dığı anti - emperyalist bir miting ya-pılarak Amerika ve işbirlikçilerine karşı halk mücadelesi açılmıştır.

Ağrı'da

Ağrı'da halka Amerikan emperya-lizmini anlatan ve Yankee'lerin alçak-lıklarını ortaya koyan FKF bildirisi 13 Şubat 1969 günü dağıtılırken Sükan'ın polisleri tarafından toplatılmıştır.

Polisler, ayrıca, bildiriler dağıtan İktisat Fikir Kulübü Başkanı Mehmet Ali Adıgüzel ve kolacı İbrahim Kutlay'ı karakola götürüp 24 saat nezarette tutmuşlardır. Ağrı Emniyet Müdür Ve-kili Sami İnce, gece saat 23'te karako-la gelerek Adıgüzel ve Kutlay'ı siyasi kanaatlerini açıklamaya zorlamıştır. İ-ki devrimci, sabah savcılığa sevkedil-mişler, orada da Savcı Kamil Sözer, gençlere emperyalizm kelimesiyle neyin kastedildiğini, anti - emperyalist kav-ganın kime karşı verileceğini sormuş-tur. Gençler de, Amerika ve işbirlikçi-leri defedilip halktan yana bir düzen kuruluncaya kadar bu mücadelenin sürdürüleceğini söylemişlerdir. Savcı, bunun üzerine, yazılı ifadelerine dahi lüzum görmeden gençleri serbest bı-rakmıştır.

Kastamonu'da

Altıncı Filo'nun gelişiyle ilgili pro-testo hareketlerinin engellenmesi yo-lunda en ilginç tedbirleri ise Kastamo-nu Valisi ve Emniyet Müdürü almıştır. Şehirde bildiriler dağıtılması ve yerle-re «6. Filo defol», «Amerikalı it, defol git» gibi yazılar yazılması üzerine ha-rekete geçen Vali ve Emniyet Müdürü, Komünizmle Mücadele Derneği ile or-tak bir toplantı yaparak direnişi dur-durma kararı almıştır. Bu kararlara göre şehirde tatilde bulunan üniversite-li öğrenciler sivil polis görevlileri tara-fından izlenmeye başlanmış, ayrıca köy yolları kontrol altına alınmıştır. Ancak alınan bu tedbirler de direnişi engel-leyememiş ve yerlere yeni yazılar ya-zılırken, şehrin çeşitli semtlerinde ve köylerde yeni bildiriler dağıtılmıştır.

Bursa'da da bildiri dağıtan gençler polis tarafından yakalanarak savcılığa sevkedilmişlerse de, savcı kendilerini serbest bırakmıştır. Dağıtılan bildiriler hakkında tahkikat açıldığı haberinin ise bir sağcı gazetenin uydurması ol-duğu böylece ortaya çıkmıştır.

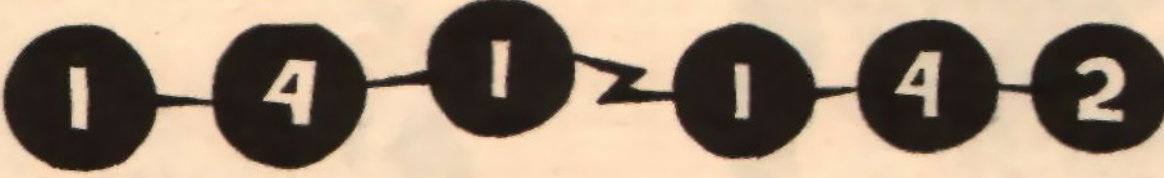
Kavga büyüyor

Yurt dışında ve yurdun dört köşe-sinde girişilen anti - emperyalist ey-lemler, artık Amerika ve işbirlikçilerine karşı savaşın bir avuç gencin savaşı ol-maktan çıktığını, kitlelere, onbinlere, yüzbinlere mal olduğunu dosta düşmana ispatlamaktadır. Çok yakın gelecekte bu mücadele bütün yurt düzeyine ya-yılacak ve halk düşmanlarını kahrede-cek bir güce ulaşacaktır.

Bunu durdurmağa ne Amerikan filoları, jetleri, ne iktidarın savcıları, polisleri, ne de kışkırtılmış zavallılar muvaffak olamayacaktır.

ALKILIÇ İÇİN KAMPANYA

27 Mayıs anayasasının tanıdığı hakka dayanarak fikirlerini açıkladığı için yıllardan beri hapishane köşelerinde çürütülen 142'nin çilekeş mahkûmu Şadi Alkılıç'ın sıhhî durumu gün geçtikçe ağırlaşmaktadır.

Alkılıç'ın mahkûm edilmesine ve hapiste çürütülmesine karşı tepkiler de gün geçtikçe şiddetlenmekte, her gün ilgili makamlara ve gazetelere sayısız protesto mektupları gönderilmektedir.

Bu arada, İstanbul Üniversitesi'ne mensup öğretim üyeleri, yardımcıları, öğretim görevlileri ve öğrenciler mahkûmiyet kararının anayasaya aykırı olduğunu açıklayan şu ortak bildiriyi yayınlamışlardır:

T. C. ANAYASASI MADDE 20: HERKES, DUŞUNCE VE KANAAT HURRIYETINE SAHIPTIR. DUŞUNCE VE KANAATLERINI SÖZ, YAZI, RESIM ILE VEYA BAŞKA YOLLARLA TEK BAŞINA VEYA TOPLU OLARAK AÇIKLAYABILIR VE YAYABILIR.

Şadi Alkılıç, TÜRKIYE'NIN TEK KURTULUŞ YOLU SOSYALIZMDIR, diyerek düşünce ve kanaatlerini bir yazıyla açıkladığı ve yaydığı için mahkûm edilmiştir.

Biz, aşağıda adları ve imzaları bulunan öğretim üyeleri, yardımcıları, öğretim görevlileri ve öğrenciler bu mahkumiyet kararının demokratik anlayışa ve gerçekten demokratik bir düzeni amaçlayan Anayasamıza tamamen aykırı olduğunu kamu oyuna duyururuz.

Prof. Dr. Gülten KAZGAN — Prof. Dr. Aytekin ATAAY — Prof. Dr. İsmet SUNGURBEY — Prof. Dr. Edip ÇELİK — Doç. Dr. Çetin ÖZEK - Prof. İdris KÜÇÜKÖMER - Doç. Dr. Aydan AYBAY - Doç. Dr. Ergun ÇETİNGİL — Doç. Dr. Murat SARICA — Doç. Dr. Reyegan KENDU — Doç. Dr. Saim ÜSTÜNDAĞ — Doç. Dr. Ergun ÖZSUNAY — Dr. Kevork ACEMOĞLU — Dr. Neclâ GİRİTLİOĞLU — Dr. Rona SEROZAN — Dr. Erdoğan TEZİÇ — Dr. Yavuz ALANGOYA —Dr. Ersan İLAL — Dr. Mehmetcan KÖKSAL — Dr. Pertev BİLGEN — Dr. A. Ülkü AZRAK — Dr. Ersin SARIOĞLU — Dr. Merih TEZİÇ — Dr. Serol TEBER — Dr. Güler MOCAN — Dr. Oya TANGÖR — Dr. Esat EŞKAZAN — Dr. Haldun ÇERÇEL - Dr. Ataman TANGÖR — Dr. Oya EPER — Dr. Özdemir İLTER — Dr. Günay EZER — Asist. Metin TULUAY — Asist. Bülent TANÖR — Asist. Erdener YURTCAN — Nusret KUDOĞLU — İlkay ALPTEKİN — Masis KÜRKÇÜGİL — Gazi KÖREZ — Hafize İPEKTEN — Nabi YAĞCI — Erdoğan ÖZKISACIK — İbrahim KAYPAKKAYA — Iştan GÜNDÜZ — Yavuz YILDIRIMTÜRK — Erdal KALKAN — Mustafa ÖZKAN — Yusuf KÜPELİ — Mahmut ÇELİKTAŞ — Akın ÇITAKOĞLU — Erdoğan SEZGİN — H. Basri AKTEPE — Asaf ASLAN — İsmail Hakkı ALTAN — Cengiz YAĞIZ — Ayşan EREM — Barış DERBENT — Şükrü GÜNER — Hüseyin GÜNDÜZ — Melih UZEL — Sedat TAVŞANOĞLU — Eyüp ANGI — Hulusi KOÇAK — Arif ÇELEBİ — Mehmet Zeki PARLAK — İlhan ABAN — Seher OKYAY — Ali YILMAZ — Ramazan ATASEVER — Hayati ÜTKÜ — Nalan SEVGEN — Erdoğan MEMİŞOĞLU — Ülkü APAYDIN — Ö. Mehmet SEZGİN — Nadir HARANI — Hasan KETENCİ — Aylâ BAŞKIR — Yunus Vehbi SÖZEN — A. Nezih TİRYAKİOĞLU — Tülay EDEŞ — Ömer SAKA — Hüsnü SIVALIOĞLU — Mine SALT — Orhan YILDIRIMER — Ergin ERBAY — Semra ÇALANGU — İnci TAŞIRAN — Gülen ÖZGÜR — Niyazi ÖZDEMİR — Nurtekin KÖKKILIÇ — A. Emin CANKAT — Serkis MIĞDISI — Stj. Dr. David FRESKO — Oya ERİÇ — M. Remzi UNCU — H. Savaş DERBENT — Berşan TOPÇU — Hüseyin CİVAN — Çetin ÖZCAN — Corç ÖZBARDAKÇI — Şerif TEZİNANÇ — Ü. Gönül ÇAKAR — Hasan SEZGİN — Ali SAVAŞER — Mustafa ATAMAN — İnci ÖTÜGEN — Mustafa E. DENK — M. Ender ŞEFMEN — Tuncay ÇİLİNGİROĞLU — Abdülhamit ÖZDOĞAN — Uğur KARAHASAN — Serpil DEMİRKURT — Cahide ARAN — Jale SALMAN — Bennan ESENEL — Ali UYAR — Hasan HOSROVŞAHI — Bilâl PARLAK — Aziz ATAY — Çiçek TOROL — Muzaffer KURTULMUŞOĞLU — Yılören KOÇAK — Doğan UÇAR — Gülçin UÇULAŞ — Özer EŞSİZ — Ahmet MELİK — Nevzat TUNÇAY — Gülhiz ARŞAL — Kamil BERTİMİ — İlhami KARAGÖZ — Fikret KURTULUŞ — Adnan GÖRGÜLÜ — Aziz ONGUN — Nevzat AKYATAN — Uluğ ELDEGER — Sait ERDAĞ — Mehmet BAL — Muhittin BERK — Reha TOLUN — Barbaros AKEL — Avni KOÇ — Ahmet TÜRKBEN — Ali Şükrü KUGU — Cuma PAMUK — Sunar BİRSÖZ — Safa ÖZTÜRK — Bildal KAHRAMAN — Şafak KUTAL — Leylâ TUNCALI — Aynur ERTUNCA — Erol TEKİN — Adnan GÜZELÖZ — Güzin POROY — Ayşe DOLAY — Aynur KÖSEOĞLU — Ali ŞUARI — Vildan MUTLU — Necati GÜZELTOY — Nurettin DEMİRAĞ — Naşit GÜREL — Asiye VAYISOĞLU — Reşat ARAS — Hasan ERDOĞAN — Pinar TEKELOĞLU — Gönül KOÇAK — Zuhal VARGÜL — Suna BİRSÖZ —Turhan ŞENER — Sibel TURANLIOĞLU — Ümit ŞA-

Basında TiP'e karşı yeni tertibin içyüzü

Devletin parası ile İtalya'ya tetkike giden Doçent Dr. Cahit Ünal TIP adına kongreye katıldı

HÜRRİYET'İN SANSASYONEL HABERİ!
— TİP'e karşı yeni bir tertip —

KANLI Pazar olayları ve öncesinde oldukça tarafsız ve doğru yayın yaparak dikkati çeken Türkiye'nin en yüksek tirajlı gazetesi Hürriyet, ne yazık ki, sonradan birdenbire tutum değiştirerek Türkiye'nin tek sosyalist partisini yıpratmak amacı güden kasıtlı ve tahrif edilmiş bir haber yayınlamıştır.

Hürriyet Gazetesi, TİP üyesi Doç. Dr. Burhan Cahit Ünal'ın devlet parasıyla gittiği İtalya'da orak çekiçli bir komünist partisi kongresi toplantısına katıldığını sansasyonel bir şekilde fotoğraflarla ilan etmiştir.

Oysa, Doç. Ünal, İtalyan Sosyalist Proleter Birliği Partisi'nin kongresine, çağrı üzerine ve gözlemci olarak katılmıştır. TİP Genel Sekreteri Tarık Ziya Ekinci'nin yaytığı açıklamaya göre, adı geçen parti, Hürriyet'in iddia ettiği gibi, komünist parti olmayıp, bağımsız bir sosyalist partidir. İtalyan Sosyalist Proleter Birliği Partisi, bloklar dışı bir dış politika izlenmesini ve Akdeniz Bölgesi'nin bütün yabancı nüfuz ve etkilerden temizlenerek bir «BARIŞ GÖLÜ» haline getirilmesini amaçlamaktadır.

Bilindiği üzere, aynı partinin düzenlediği «Akdeniz Ülkeleri İleri Partileri Konferansı»na yine davet üzerine iki TİP üyesi katılmış ve bu olay o zaman da gerek hükümet yöneticileri, gerekse çıkarcı çevrelerce alabildiğine istismar konusu edilmek istenmişti.

Hürriyet Gazetesi, olayı bu şekilde yansıtmakla, Kanlı Pazar'dan sonra sağ kanattan kendisine yöneltilen saldırılar karşısında denge kurmak ve durumunu kurtarmak amacı gütmüş olabilir. Ancak sırf kendini kurtarmak için bir sosyalist partiyi asılsız suçlamalara maruz bırakmak, bir takım çevrelere seçim döneminde yeni spekülasyon olanakları sağlamak, objektif gazetecilik ölçülerine sığmadığı gibi, burjuva basınının çok değer verir göründüğü basın ahlâk yasası ile de bağdaştırılamaz.

ÜNAL'IN DEMECİ

Hürriyet'in asılsız yayını üzerine, İtalyan Sosyalist Proleter Birliği Partisi'nin kongresine katılan Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi fizik doçenti Dr. Burhan Cahit Ünal, dergimize şu demeci vermiştir:

«Üniversiteler Kanununun 62. maddesi uyarınca 3 Haziran 1968 tarihinde altı ay süre ile mesleki inceleme ve araştırmalarda bulunmak için İtalya'ya gittim. Bu süreyi doldurduktan sonra, çalıştığım araştırma merkezinde sağladığım bir bursla, Üniversite'den yevmiyesiz izin alarak İtalya'da üç ay daha kaldım. Yevmiyesiz izinli olduğum bu sırada Genel Yönetim Kurulu üyesi bulunduğum Türkiye İşçi Partisi'ni temsilen İtalyan İşçi Birliği Sosyalist Partisi (PSIUP) nin 18 - 21 Aralık 1968 günlerinde Napoli'de yapılan İkinci Milli Kongresine gözlemci olarak katıldım.

Kaldı ki, Üniversitenin verdiği yevmiyeli inceleme görevim devam ederken dahi, görevini başarı ile yerine getiren bir öğretim üyesi olarak, Anayasa'nın bana tanıdığı siyasi hakları İtalya'da da kullanmayı en tabii bir hak sayarım.

Hürriyet Gazetesi bugünkü anayasa düzenine bir türlü intibak edememenin verdiği bir alışkanlıkla, genel olarak temel demokratik haklara ve özellikle Anayasa'nın 120. maddesinin Üniversite öğretim üyelerine tanıdığı haklara karşı çıkarak, demokratik hayatımızda önemli bir yer işgal eden Türk basını için kötü bir örnek vermiştir. Ben, yurt dışında ve yurt içinde bir Türk aydını olarak milletimin hizmetinde Anayasa'nın bana tanıdığı bütün hakları sonuna kadar kullanıyorum ve de kullanacağım. Ülkemizde demokrasinin yerleşip kökleşmesi her namuslu Türk aydınının Anayasa'dan doğan bütün haklarını eksiksiz ve tavizsiz bir şekilde emekçi halkımızın hizmetinde kullanması ile mümkündür.

Fakültede benimle görüşen Hürriyet muhabiri, İtalyan İşçi Birliği Sosyalist Partisi'nin Napoli'de yapılan toplantısına ait cevabımı tamamen kendi maksadına uygun şekilde tahrif ederek Napoli'de «komünist en-

KAR — M. Ali YÜCEL — Feridun VURAL — Muzaffer ÇİMEN — Tamer ŞENBAR — Atillâ ÇELEBİ — Fevzi KARANLIKOĞLU — Bey ÖZKAHRAMAN — Nusret ÖZEKMACI — İlhan ÇAKIN — Adviye ÇAKAROĞLU - Ümit TURAN - İnayet USLU — Cemal ÖZTÜRK — Hayri UFANLI — Mehmet ULUTÜRK — Nevri PEHLİVAN - M. Ali İNANÇ - İbrahim BAYKAN — M. Yaşar ÖZKORUMAZ — İhsan ERCAN — Servet İŞÖZEN — Mustafa ÖZGÜL — İzzet KOÇOĞLU — Cavit Nuri ÖZSÖZ — Selahattin UZUNİSMAİL — İsmail BAYER — Çetin KÜÇÜKPINAR — Ahmet M. ARMAĞAN — Behice YAZMAN — Sonnur NURSAVAŞ — Hülya SERT — A. H. BATEŞ — Nihat AKYOL — İ. Hakkı GENÇ — Recep KASIMAY — M. Ali YÜCEL — Vedat ERKUL — Atalay ONAT — Sebahattin ÇAKIROĞLU — Metin TAMER — Doğan BÜYÜKÇETİN —Levent GÜVENDİK — Hasan YAŞAR — Selahattin YILMAZ — Mustafa YÜCEL — Halim HATTAL — M. Kemal PARLAK, — O. Alp ANSEL — Nuran BOZER — Pınar BAŞARAN — Cavit Y. ALP — Gazi ÖZDEMİR — Öcal OKAY — İkul SARIASLAN — Mari ŞEİKYAN — A. Tevfik AKINCIOĞLU — Çetin Dinçer PELENK — Mahmut ÖZTAY — Selçuk ÖZEN — Attila BAHADIR — Salih BULUTÇU — Muharrem YENAL — Adil KAYABAŞ — Celal ŞEN — Adnan DOĞANGÜN — Erdal ÖZALP — Hüseyin YAVUZ — İlyas DÖNMEZER — Yücel ÖZCAN — Selçuk GÜVENER — Ali AYDOĞ — Celal ÜLGEN — S. Mehmet BURUK — Bülent İLKDOĞAN — Güray TEKİNÖZ — Emel KEMİKSİZ — Mehmet YURDACAN — Cafer SADIKGÜL — Mustafa GÖKYAR — Sünel KARATEKİN — Nur GERÇEL — Cihan EREN — Necla GÜNDÜZ — Ali SARIBEY — Mustafa AKGÜL — Ali Osman ARTİN — Tuncel ÇETİN — Mümin KARAOĞLU — Ferda KAZANCIBAŞI — Nuri KARACA — Sevim ŞENER — Ahmet AÇIKGÖZ — Mehmet TEKİN — Şermin UYGUN — Gürkan RİŞVANOĞLU — A. Turan AKYÜZ — Kazım GÜNE[illegible] — Mehmet SÜRÜCÜ — Nurseli [illegible]LI — Hidayet KAYA.

POLİTİKA VE ÖTESİ

mehmed kemal

Sağ olsaydı

Tarih meraklısı bazı arkadaşlarla oturup, konuştuğumuzda, söz dönüp dolaşarak Atatürk'e gelir. Dünyada, ilk Milli Kurtuluş Savaşını vermiş, bağımsızlığı esirgemiş ve emperyalizme karşı bir savaş vermiş Atatürk'ün durumu dikkate alınır ve bazı arkadaşlar sorar:

«— Bugün, Atatürk sağ olsa ne yapardı?»

Arkadaşlara cevap verirken:

«— Soruyu böyle sormamak gerekir. — Derim — Soruyu böyle sormadan önce, bu noktaya nasıl geldiğimize bakmalı... Ta, 1945'lerden başlamalı işe... Amerikayla ilişkiler, Marşal Yardımı, Truman Doktrini, Nato'ya girme, Kore'ye asker gönderme, Yabancı Sermayeyi Teşvik kanunu... Bunları gözönüne almalı önce...»

«— Evet...»

«— Atatürk sağ olsa idi, bunlar olabilir mi idi?»

«— Olamazdı...»

«— Neden?»

«— Çünkü Atatürk, tam bağımsızlıktan yanaydı. Emperyalizmin etkilerine karşıydı. Antiemperyalist bir politika güderdi. Emperyalizmin hangi koşullar altında bir ülkeye girdiğini, sonra hangi koşulları yarattığını bilirdi.»

«— Görüyorsunuz ki, (Atatürk olsa idi bugün ne yapardı?) sorusuna gelmeden önce, Atatürk memleketin bu noktaya gelmesine izin verir miydi? sorusunu sormak gerekiyor.»

«— Çok doğru...»

«— İsmet Paşa Atatürk'ün arkadaşıdır. Atatürk'ün fikirlerini öz olarak onun bilmesi gerekir. Ayrıca kendi deneyleri de vardır. Lozan'da Lort Gürzon'la karşılaşmıştır. Gürzon anlaşma masasında koparılanların, sonradan birer birer geri alınacağını söylemiş, onu uyarmıştır. Bu uyarmaya rağmen, Amerikayla olan bağlantılarımızın bir çoğu İnönü dönemine raslar. İnönü bu gerçeklere soyut olarak bakmış, somut olarak eğilmesini bilmemiştir. Atatürk'ten farklı yönü burdan geliyor.»

«— İnönü bağımsızlık yitirilirken hiç mi çaba göstermedi?»

«— İnönü, 1954'lerde bir ara işin farkına varır gibi oldu. Yabancı sermaye kanununu, petrol kanununu ima ederek (fındık bahçeleriniz elinizden gider) dedi. Seçimi büyük bir yenilgiyle yitirdi.»

«— Yani?...»

«— Yani İnönü bazı şeyleri hem gördü, hem korktu. Bu korkusunda kendini haklı çıkaran sonuçlar aldı. Amerikadayken, Hükümetinin devrilmesi de ona bir ders oldu. Bugün İnönü, Amerikan (emperyalizminin gücünden) korkmaktadır. Ne şiş yansın, ne kebab, diyerek Amerikayı ürkütmeden bir seçim kazanmaya bakmaktadır.»

«— Yanılmıyor mu?»

«— Bunda da yanılıyor. Seçimi kazanamıyacaktır. Ama bir koalisyona rıza gösterecektir. Sanırım bu da eline geçmiyecektir.»

«— Nerden çıkarıyorsun?»

«— Gerek Demirel'i destekleyen çevreler, gerekse Demirel seçim oyununa büyük kozlarla girmektedirler. Güdümü bir dönem daha Demirel'le birlikte götürmekte çıkar umuyorlar. Bütün çabalamalarına rağmen, İnönü ile beraber götürmek işlerine gelmiyor.»

«— İnönü bunu bilmiyor mu?»

«— Biliyor... Yumuşamasını bunda aramalı...»

«— Nasıl?»

«— Bir çok olaylar cereyan ediyor. En önemlisi kanlı pazar... Bunun iç yüzünü İnönü bilir. İstihbarat raporları olanağına İnönü kadar hakim bir devlet adamı daha çıkmamıştır. Buna rağmen susuyor. Hiç bir şey söylemiyor. 27/28 Nisan olaylarında bir iki öğrenci ölmüştü. Bugün ölen öğrenci sayısı artmaktadır. Ağzını açıp ta İnönü konuşuyor mu? Ne oluyoruz? diye bir cümle söylüyor mu? Söylemez. Hattâ bu olayları görmezlikten gelmede gelecek için çıkar ummaktadır.»

«— Sadece bu mu sebebi?»

«— Birkaç yan sebeb daha vardır elbette... Hem Demirel'le dostça geçinmek, hem de ona daha çok sorumluluk yüklemek amacını da gütmektedir. Seçimlere kadar Demirel'in sorumluluk envanteri kabarsın istiyor. Belki de seçimlerde bu sorumluluklar zincirinin tümünü eline geçirip saldırıya geçecektir. Konuşmalarında hep ikinci, üçüncü sınıf kimseleri hedef alıyor. Demirel'e kendi alışkanlığı içinde vurmuyor.»

«— Demirel bunu bilmiyor mu?»

«— Belki d[e] biliyordur. O da vakit kazanmak istiyor Demirel'in özelliği, bugünedek, bir hoşgörü rejimi kurması idi. Bunu sözle de kursa kandırıcı oluyordu. Sorumluluklar çevresindeki insanlara malediliyordu. Kanlı Pazar olaylarından sonra Demirel de sorumlular arasına kesinkes katılmıştır.»

«— Atatürk bugün olsaydı...»

«— Atatürk bugün olsaydı... Bunların hiçbiri bu noktaya gelmezdi değil mi?»

Doç. Dr. Ünal, İtalya'da hangi toplantıya niçin katıldığını açıklıyor.

ternasyonal partisi» adında bir partinin kongresine katıldığım şeklinde kamuoyuna aksettirmiştir. Oysa Napoli'de geçen yıl 18 - 21 Aralık 1968 tarihleri arasında kongre yapan tek parti İtalyan İşçi Birliği Sosyalist Partisi'dir. Bu parti, Hürriyet'in maksatlı olarak tahrif ettiği gibi bir komünist parti değildir ve enternasyonal sıfatı da yok-tur. Tamamen bağımsız ve milli karakterde bir sosyalist partidir.

Bu partinin ambleminde orak çekiç işareti bulunması, Avrupa'da tarihsel bir geleneğe dayanmaktadır. Sovyet ihtilalinden önce de bütün işçi hareketlerinin ortak bir işareti olarak kullanılmıştır. Bugün de Avrupa'nın bütün sosyalist partilerinin ambleminde orak çekiç işareti vardır. Bu basit tarihi gerçeği maksatlı bir şekilde gizliyerek istismar eden Hürriyet, bu davranışı ile Türk kamuoyuna karşı yeni bir saygısızlık örneği vermiştir. Komprador burjuvazinin ve toprak ağalarının sahte demokrasi anlayışına hizmet ederek Türk emekçi halkının sömürülmesini devam ettirmek vatanperverlik değildir.

Bu kongreye normal ve açıkca yapılmış bir davetin gereğini yerine getirmek için katıldım. Bunun gizli ve kapalı hiçbir yanı yoktur. Hürriyet gazetesinde bu olay tahriflerle istismar edilerek kamuoyuna kanun dışı bir hareketmiş gibi yansıtılmak istenmiştir.

Kötü maksatlarla yapılan bu istismarın amacı, gerek partim ve gerekse şahsım etrafında şüpheyi davet edici bir hava yaratmaktır. Hürriyet'in bu tutumu Türk kamuoyunca öteden beri bilinmektedir. Türkiye İşçi Partisi'ni kurulduğu günden beri, gerçek dışı sansasyon yaratan haberler yayınlamak suretiyle kamuoyu önünde küçük düşürme yolunda hakim çevrelerin emrindeki çabaları daima boşa çıkmıştır. Bu yeni gayretkeşliği de diğerleri gibi boşa çıkacaktır.»

TİP'in köy ve köylü sorunu ile ilgili görüşü

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, köy ve köylü sorunu ile ilgili olarak, basına aşağıdaki demeci vermiştir:

«Gelmiş geçmiş bütün iktidarlar köy davasına ilişmemişler, «köylü efendimizdir» diyen CHP iktidarı dahil, bütün iktidarlar köylü sınıfını aldatmışlar, maddeten ve manen insafsızca sömürmüşlerdir. Köy ve köylü davası, kalkınmamızın, ilerlememizin, medeni bir toplum haline gelmemizin kilit taşıdır. Topraksızlığa çare bulunmadıkça, verimsizliğe çare bulunmadıkça, susuzluğa ve sel baskınına çare bulunmadıkça, orman köyleri üretici hale getirilmedikçe, köy dağınıklığına son verilmedikçe, köy eğitimi rasyonal bir şekle sokulmadıkça; yol, ışık, su, sağlık ve adalet müesseseleri köye ulaştırılmadıkça ve köylü vatandaş ağanın, tefecinin, aşarcının elinden ve jandarmanın zulmünden kurtarılmadıkça Türkiye'nin siyasi, iktisadi, sosyal hiçbir meselesi çözülemez.

Tarımdan elde edilen bugünkü gelirler, mutlaka arttırılmalıdır. Türkiye'nin sanayileşmesi için gerekli ön sermaye birikimi ve köylü vatandaşın refaha kavuşması buna bağlıdır. Bunun için ilk yapılacak iş bütün köylü ailelerini, insanca geçinmelerine yetecek kadar toprağa kavuşturmak; toprak sahibi etmektir.

Köylerde ağaların nüfuzu kırılmadıkça, ne politik, ne sosyal, ne ekonomik ilerleme olur. Demokrasinin kök salıp yerleşmesi, İkinci Milli Kurtuluş mücadelemizin zafere ulaşması ve sosyalizme geçiş şartlarının hazırlanması, hep köy ve köylü davalarının çözümüne ve en başta gerçek bir toprak reformunun yapılmasına bağlıdır.

Nüfusumuzun % 72 si, yani 23 milyon vatandaşımız köyde yaşamaktadır. Bu vatandaşlarımızın dertlerine çare bulmadıkça, hiç bir davamız çözüme ulaştırılamaz. Köylü vatandaşın geçimi, sağlığı, eğitimi, tek kelime ile yaşantısı bir numaralı davamızdır. Şimdiye kadar hiçbir iktidar, Türkiye İşçi Partisi dışında hiçbir siyasi parti bu meseleye gerçekten elatmamıştır.

Köylü vatandaş için hürriyete kavuşmanın, sömürülmekten, horlanmaktan kurtulmanın biricik yolu Anayasa'daki haklarına sahip çıkarak bu memleketin efendisi olduğunu bizzat ispat etmesidir.»

DÜNYADA YEDİ GÜN

GÜLER YÜZLÜ DEĞİL, İKİ YÜZLÜ BAŞKAN NIXON!

SON on gün içerisinde dünyanın çeşitli bölgelerinde cereyan eden olaylar, örneğin Başkan Nixon'ın Avrupa gezisi, Batı Almanya Cumhurbaşkanı seçiminin Berlin'de yapılması, İsrail Başbakanı Levi Eşkol'ün beklenmedik ölümü, Suriye'deki darbe ve Çin - Sovyet sınır çatışması, dünya politikasını önemli şekilde etkileyecek nitelikte gelişmelerdir.

Amerika cumhurbaşkanlığına seçildikten sonra «Güzel Amerikalı» pozunda ortaya çıkarak sabık başkan Johnson'ın bütün dünyada yarattığı antipatiyi yıkmak hesabındaki Richard Nixon, Beyaz Saray'daki koltuğu ısınmadan çıktığı sekiz günlük Avrupa gezisinden umutlu bir hava içerisinde dönmüştür.

Ön plandaki bütün NATO başkentlerini ziyaret eden Nixon'ın temasları sonunda Amerikan çevreleri, Avrupa devlet adamlarının Birleşik Amerika'ya karşı artık daha anlayışlı ve dostane bir tutum takındıkları kanaatindedirler. Nixon, Avrupa'dan döner dönmez verdiği demeçte «Avrupa'lıların gerek kendi kendilerine, gerekse Amerika'ya karşı yeni bir güven duygusu edindiklerini» söylemiş ve bu güven duygusunun uluslararası ilişkilerde yumuşamanın gerçekleştirilmesi amacıyla Sovyetler Birliği ile yeni anlaşmalar yolunda ilerleme sağlayacağını ileri sürmüştür.

Nixon, Fransa Cumhurbaşkanı General de Gaulle de dahil, Avrupa'lı devlet adamlarıyla yaptığı görüşmelerde özellikle NATO, Ortadoğu ve bloklararası ilişkiler konularını ele almıştır. Amerikalıların iddiasına göre de Gaulle de dahil, bütün batı Avrupa'lı liderler NATO'nun güçlendirilmesi konusunda Nixon ile görüş birliğine varmışlardır.

Ne var ki, Nixon'ın Avrupa temaslarının değerlendirilmesi Paris'te aynı şekilde yapılmamaktadır. Nitekim, Paris'ten gelen haberlere göre, Nixon'ın NATO'yu canlandırmak için giriştiği teşebbüslere rağmen General de Gaulle'ün tutumunda bir değişiklik olmamıştır.

Kaldı ki, diplomatik nezaket kuralları içerisinde cereyan eden ve üst kademelerde çıkar çevrelerinin baskısıyla beliren anlaşma havasına rağmen bir çok başkentlerde halktan yeni Amerika Cumhurbaşkanı hüsnükabul görmemiştir.

Berlin kışkırtması

İktidara geldiği günden beri doğu - batı yakınlaşmasından söz eden, fakat öte yandan soğuk savaşın en önemli unsuru NATO'yu güçlendirmek için binbir entrika çeviren Nixon'ın samimiyetsizliğinin bir kanıtı da, intikamcı Alman politikacılarına verilen tavizler olmuştur.

Nixon'ın, tam yeni Federal Almanya Cumhurbaşkanı seçiminin yapılacağı bir sırada Berlin'i ziyaret etmesi gerçekten ilgi çekicidir.

Bilindiği gibi, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ikiye ayrılan Almanya'da Hitler rejiminin başkenti Berlin dört büyük kuvvet tarafından işgal altında tutulan uluslararası bir şehir haline getirilmiş, Federal Almanya'nın başkenti ise Bonn olmuştur. Buna rağmen, Federal Almanya'nın intikamcı politikacıları, Berlin'in kendilerine ait olduğunu dünyaya göstermek iddiasıyla, yeni cumhurbaşkanı seçimini Berlin'de yapacaklarını ilan etmişlerdir. Başkent Bonn dururken Berlin'de cumhurbaşkanı seçimi yapmağa kalkışmanın bir kışkırtmadan başka anlam taşımadığı ortadadır.

Federal Alman yöneticilerinin bu gibi kışkırtmalara başvurarak Orta Avrupa'da gerginliği artırmak istemelerinin nedenleri, doğulu gözelmciler tarafından şöyle ifade edilmektedir:

- Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika arasında henüz başlangıç halinde bulunan nükleer silahların ve kıtalararası füzelerin sınırlandırılması görüşmelerini önlemek...

- NATO'nun 20. yılını doldurması dolayısıyla ittifakın bir çok üyesinde NATO'dan ayrılma eğilimi belirmiştir. Fransa NATO'ya kesin olarak karşı çıkarken, Kanada da yakın bir gelecekte NATO'dan çekileceğini resmen açıklamıştır. İntikamcı Alman liderleri gerginliği artırarak bu çözülmeyi önlemeğe çalışmaktadırlar.

Birleşik Amerika Cumhurbaşkanı Nixon ise, bir yandan doğu bloku ile yakınlaşmadan ve silahsızlanmadan söz ederken, bir yandan da intikamcı Alman liderlerine bu tahriklerinde yeşil ışık yakmıştır. Avrupa gezisi sırasında Batı Berlin'e kadar uzanan Nixon'ın, Kiesinger ve Willy Brandt'a seçimlerin Berlin'de yapılması hususunda garanti verdiğinde şüphe yoktur.

Ne var ki, batılıların bütün kışkırtıcı beyanlarına rağmen gerek Sovyetler'den, gerekse Doğu Almanya yöneticilerinden herhangi bir müdahale gelmemiş ve cumhurbaşkanlığı seçimi Berlin'de yapılmıştır. Görev süresi biten Lübke'nin yerine cumhurbaşkanlığı için iki aday gösterilmiş, Sosyal Demokrat Parti'nin adayı Adalet Bakanı Gustav Heinemann üçüncü turda altı oy farkla Hristiyan Demokrat Parti adayı Schröder'i mağlûp ederek cumhurbaşkanı seçilmiştir.

Ortadoğu buhranı

Komando baskınları ve sürekli sabotajlar yüzünden savaş bulutlarının kümelendiği Ortadoğu'da bütün dikkatler Başbakan Levi Eşkol'ün ölümü dolayısıyla İsrail'e ve yeni bir iktidar darbesine sahne olan Suriye'ye çevrilmiş bulunmaktadır.

İhtiyar başbakan Levi Eşkol'ün beklenmedik ölümünden sonra İsrail Başbakanlığı için ortaya iki aday çıkmıştır. Bunlardan biri başarılı bir diplomat olarak tanınan Golda Meir, diğeri ise İsrail'in araplara karşı kazandığı zaferlerin yaratıcısı olarak tanınan Moşe Dayan'dır.

Bugün bütünüyle bir savaş isterisi içinde ve yeni yeni zafer hayalleri peşinde olan İsrail'lilerin başbakan olarak Moşe Dayan'ı başlarında görmek istediklerinde şüphe yoktur. Ne var ki, halkoyunun bu eğilimine rağmen halen İsrailde çoğunlukta bulunan Sosyalist İşçi Partisi, başkan adayı olarak eski dışişleri bakanı bayan Golda Meir'i seçmiştir.

Batılı çevrelerde Golda Meir'in başbakan adayı olması, İsrail'de güvercinlerin atmacalara karşı bir zaferi olarak nitelendirilmiştir. Ne var ki, İsrail'in en büyük hasmı Birleşik Arap Cumhuriyeti, bu iyimser görüşü paylaşmamaktadır. Nitekim, Birleşik Arap Cumhuriyeti Başkanı Cemal Abdülnasır, Sunday Times'a verdiği bir demeçte Levi Eşkol'ün ölümünden sonra İsrail'de barışçı bir mücadele olup olmayacağı sorusuna şu cevabı vermiştir: «İsrail'de savaş ve barış taraftarları olduğunu sanmıyorum. İsrail'de bazı kimseler, Abba Eban gibi diplomatik dil kullanmaktan hoşlanıyorlar. Bazıları Abba Eban'ın barış taraftarı olduğuna inanıyorlar. Oysa İsrail'de barışçı kimse kalmamıştır. Bu bakımdan bahsettiğiniz şekilde bir mücadeleyi mümkün görmüyorum.»

GOLDA MEİR
— Dayan'a karşı bir kadın —

İsrail'de iktidar mücadelesinin yarattığı sarsıntılar ve kuşkular sürüp giderken Suriye'de de kurban bayramında Savunma Bakanı Hafız El Esat bir askeri darbe yaparak iktidarı ele geçirmiştir. Darbe hareketi Baas Partisi'ne karşı olmayıp parti içinde bir grupun diğer grupa karşı çıkışı olarak görülmektedir. Bununla beraber Hafız El Esat darbesinin gerçek rengi, şu satırların yazıldığı ana kadar öğrenilememiştir. Esat'ın tutumu ne olursa olsun, Baas Partisi'nin anti - emperyalist ve sosyalist tutumunda bir değişiklik olmayacağı, olsa olsa bazı uygulama farklıkları görülebileceği tahmin edilmektedir.

Alman İntikamcı politikacıları tarafından Berlin'de kışkırtıcı bir seçimle cumhurbaşkanı seçilen Heineman

TARIK ALİ
— Pakistan'a taze kan! —

YANKEE EMPERYALİZMİ

Latin Amerika'da Yankee emperyalizminin çevirdiği kirli oyunları ortaya koyan bu kronolojik incelemenin aşağıdaki bölümünde 1950'den 1965'e kadarki komplolar, darbe teşebbüsleri, müdahaleler yer almaktadır. Amerika'nın müdahaleleri 1965'ten sonra da durmamış olup bütün iğrençliğiyle devam etmektedir. Umarız ki, üç sayıdan beri devam eden bu «utanç listesi» Amerika ile pazarlıktan medet umanlar için bir ibret dersi olacaktır.

1950 — ABD, Kolombiya'nın Kore Savaşı'na bir tabur gönderen, vahşetiyle ünlü faşist diktatörü Laureano Lopez'i destekler. İşbirliği ve yardım teklif eder. Lopez 1953'e kadar desteklenir.

1952 — 10 Mart... Fulgencio Batista'nın Küba'da hükümet darbesi. ABD yeni rejimi derhal tanır ve Batista'ya Küba halkını inim inim inleten askeri ve mali imkanları cömertçe sağlar. Batista'nın mezalimi 1 Ocak 1959'a kadar sürer.

1953 — Nikaragua Diktatörü Anastasio Somoza, Merkezi Amerika askeri şeflerine, ABD'nin desteğiyle, anayasaya uygun olarak işbaşına gelen Jacobo Arbenz'i devirmek amacıyla Guetamala'ya anti - komünist (!) bir savaş açılmasını teklif eder.

1954 — 50'den fazla CIA ajanı Kosta Rika'da komünistler dahil olmak üzere «Yabancı siyasi suçlular»ı barındıran Başkan José Figueres'i devirmeye teşebbüs eder.

— Salvador'a sığınmış olan General Ydigoras Fuentes'e, United Furit Şirketi'nin eski temsilcisi ve iki CIA ajanı, Arbenz'i devirecek bir hareketin liderliğini almasını teklif ederler. ABD, Guatemala'nın kendisini savunmak için Çekoslovakya'dan silah satınalmasına tahammül edemez. Nikaragua'ya önce uçaklarla silah sevkeder. Sonra 150.000 dolarlık uçak satar. ABD uçakları bir hafta süreyle Guatemala şehirlerini bombalar. 18 Haziran'da Albay Castillo Armas, 150 kişilik bir kuvvetle sınırı geçer, 24 - 25 Haziran'da ABD uçakları Guatemala şehirlerini makinalı tüfet ateşine tutar. 28 Haziran'da bombardıman. Başkan Arbenz, ABD elçisi Peurifoy'un çeşitli manevraları sonunda istifa eder, askeri bir cunta iktidara gelir. Onu bir başka cunta izler. Sonunda iktidarı Castillo Armas alır. Armas ABD'ye yaranır. Eisenhower döneminde ABD'den silah ve teçhizat elde eder.

1955 — ABD'nin baskısıyla Bolivya'nın Paz Estenssoro Hükümeti ülke petrolünü Kuzey Amerikan petrol tekellerine bırakır.

1959 — Küba Devrimi. İlk gününden itibaren Amerika'nın hedef tahtası olur.

1960 — CIA, bir ABD şirketi aracılığıyla Honduras kıyıları karşısındaki Cygne (Kuğu) adasına güçlü bir radyo istasyonu kurar. Radyo - Swan adı altında Meksika, Merkezi Amerika, Latin Amerika'nın kuzey bölgeleri ve Küba'ya sürekli yayın yapan bu radyonun görevi, Küba aleyhine propagandadır.

— Guatemala Ordusu'nun bir kısmı, 13 Kasım'da Başkan Miguel Fuentes'e karşı ayaklanır ve Puerto Barrios'u ele geçirir. Küba'dan kaçan karşı - devrimci pilotların yardımıyla başkaldırma ezilir.

1961 — Ocak'ta Salvador'da hükümet darbesi. Yapıcıları ABD askeri misyonu ve emrindeki adamları.

— 17 Nisan'da CIA organizasyonu altında Nikaragua'dan gelerek Küba'nın Domuzlar Körfezi bölgesine çıkan 1200 kişilik bir kuvvetin ABD deniz ve hava kuvvetlerinin desteğine rağmen 72 saat içinde Küba halk ordusu tarafından denize dökülmesi.

1962 — Brezilya'da Başkan Janio Quadros tutucu güçlerin baskısıyla iktidarı bırakır. Tutucu güçler, ABD şirketleri, ABD Dışişleri Bakanlığı ve emrindeki yerel ortaklarıdır.

1963 — 31 Mart'ta Guatemala Başkanı Miguel Fuentes, ABD'nin desteğini sağlayan Albay Enrique Peralta Azurdia'nın darbesiyle devrilir.

— Eylül'de ABD Senatörü Wayne Morse, Dominik'te Juan Bosch'u deviren askeri darbenin çok sayıda Amerikan şirketi tarafından finanse edildiğini açıklar.

1964 — 9 Ocak'ta Panama'da öğrenciler «Kanal» bölgesine Panama bayrağını çekerler. ABD kuvvetleri ateş eder: 30 ölü, 300 yaralı. Ertesi gün Başkan Chiari, ABD ile diplomatik ilişkilerini keser.

— 1 Nisan'da ABD'nin yardımıyla Brezilya'da darbe. Başkan Joao Goulart devrilmiş, yerine Mareşal Castelo Branco'nun dikta rejimi gelmiştir.

— 3 Kasım'da Bolivya'da darbe: Albay René Barrientos, Başkan Paz Estenssoro'yu devirir.

— ABD askeri danışmanları Kolombiya'da Lazo Planı adı altında anti - gerilla hareketini hazırlar. Amaç, Marguetalia köylülerinin başkaldırmalarını önlemektir.

1965 — Yılın ilk günlerinde Salvador Ordusu'nun, ABD Güney Orduları Komutanlığından General James D. Alger komutasındaki bir komisyon tarafından teftişi.

— 28 Nisan, ABD deniz piyadelerinin Saint - Domingue (Dominik Cumhuriyeti) çıkartması. Motif: 50 kadar Amerikan uyruklunun can ve mal emniyetinin sağlanması. Amaç: Halkın Amerikancı ve sağcı askerlere karşı zafer kazanması korkusu. Dominik müdahalesi sonradan Latin ülkelerinin en tutucularının katıldıkları OEA teşkilatı aracılığıyla yürütülmüştür.

— Uruguay'da casusluk yapan barış gönüllülerinin kapı dışarı edilmesi.

— Haziran'da ABD Venezüella'da Dominik olaylarıyla ilgili basın haberlerini kontrol etmeye kalkar.

— 12 Temmuz'da Şili gazetesi El Siglo, ülkeye «camelot» casusluk planının tatbik edileceğini ileri sürer. Ülkenin yekvücut olarak ayağa kalkması karşısında Başkan Johnson, bu planın Şili'de uygulanmasından vazgeçmek zorunda kalır.

— Peru'da ABD askeri danışmanları, ordunun merkezi And'larda ve köylerdeki gerilla hareketine karşı saldırısında etkin rol oynar.

— Ağustos'ta ABD Temsilciler Meclisi, hükümete Latin ülkelerine 12 savaş gemisi satılması konusunda yetki verir.

— CIA'ya mensup oldukları herkes tarafından bilinen 70 ajanın barış gönüllüleri kisvesi altında Venezüella'ya gelişi.

— Trinidad açıklarında A. B. D. - Kolombiya - Venezüella hava ve deniz manevraları.

Sovyet - Çin çatışması

Ortadoğu bir bekleyiş döneminin oluşumları içinde iken Sovyetler Birliği ile Çin arasındaki ideolojik anlaşmazlığa ek olarak Sovyet - Çin sınırında meydana gelen silahlı çarpışma, sosyalist dünyanın bu iki büyük ülkesi arasındaki gerginliği günün konusu yapmıştır.

Bilindiği gibi, Sovyetler Birliği ile Çin arasındaki anlaşmazlık ilk olarak 1956 yılındaki 20. Kongre'de Kruşçef'in Stalin'i takbih etmesinden sonra açığa çıkmıştır. Çin'liler, Moskova yöneticilerini bu yeni tutumlarından ötürü «revizyonistlik»le suçlamışlardır.

Ancak, Çin - Sovyet anlaşmazlığının gerisinde, ideolojik ayrılıklar kadar toprak ihtilaflarının da bulunduğu bilinmektedir. Rusya, bir kısım Çin topraklarını çarlık rejimi sırasında ele geçirmiş, bir kısım Çin topraklarını da ikinci dünya savaşı sonunda Japonlardan kurtararak kendi sınırlarına dahil etmiştir. Çin, ısrarla bu toprakların iade edilmesini istemekte, bu yüzden sık sık sınır anlaşmazlıkları olmaktadır.

Önceki pazar günü Vladivostok civarındaki Ussuri Irmağı üzerinde meydana gelen son sınır çarpışması, bu anlaşmazlığın sonucudur. Batılı kaynaklar, çarpışmalarda her iki taraftan da 30 - 40 kişinin öldüğünü ileri sürmektedirler.

The Times Gazetesi'nin bildirdiğine göre, Ussuri Nehri, iki ülke, özellikle Rusya için önemli bir yoldur, Çinliler bu bölgeleri iskan etmeye ve Kuzey Doğu'yu geliştirmeye çalıştıklarından ötürü karşılaşma daha da gerginleşmektedir.

Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika arasında bir yakınlaşmadan söz edildiği sırada, sosyalist blokun iki en büyük ülkesinin böyle bir silahlı çatışmaya sürüklenmeleri sol cephe adına gerçekten üzüntü verici bir durumdur.

Tarık Ali sahnede

Son aylarda şiddetli sokak çatışmalarına sahne olan Pakistan'da Devlet Başkanı Eyüp Han'ın sokağa boyun eğmesinden ve başkanlıktan çekileceğini açıklamasından sonraki en önemli gelişme, şüphesiz, muhalefet lideri Zülfikar Ali Butto'nun iktidarın en kuvvetli adayı olarak ortaya çıkmasıdır.

Ancak, Zülfikar Ali Butto'nun gerçek niyetleri henüz tam manasıyla anlaşılamamıştır. Beş yıl ayrılıktan sonra Londra'dan memleketine dönen Pakistan'lı gençlik lideri Tarık Ali'ye bakılırsa, Zülfikar Ali Butto, kelimenin tam anlamıyla bir revizyonisttir ve sosyalizmle ilgisi yoktur.

The Times Gazetesi, Tarık Ali'nin Pakistan'daki son gelişmeleri nasıl değerlendirdiğini şu şekilde yansıtmıştır:

Tarık Ali'ye göre, ayaklanmayı yöneten eski Dışişleri Bakanı Butto' bir revizyonisttir. Gene Tarık Ali'ye göre, Pakistanda devrimci sosyalizm alanında büyük bir boşluk vardır ve Pekin bu kanadı ihmal edip, emperyalizme karşı Eyüp Han'ı desteklemiştir.

Tarık Ali'nin beğendiği tek siyasi lider, 80 yaşındaki Maulana Bhashani'dir. Bhashani, Doğu Pakistandaki Pekin taraftarı partinin lideridir.

Tarık Ali, öğrencilerin de yardımı ile, Bhashani ile birlikte Pakistanı Asyanın Kübası yapacaklarına inanmaktadır.

«Fakat daha önce durumu gözden geçirip, Londradaki uluslararası hareketle temas kurmam gerekli» diyor Tarık Ali ve devam ediyor:

«Fakat halen, devrimci sosyalizme elverişli bir ortam yok. Butto'nun sosyalizminden 100.000 km. daha sağda. Aslında Butto ile Harold Wilson arasında pek fark yok.»

Tarık Ali, Butto'nun toprak reformu konusunda hiç bir şey söylemediğini ileri sürüyor ve devam ediyor:

«Butto şehirlerin desteğine sahip. Fakat, yavaş yavaş bu desteği kaybedecek. Kendisi Amerika hakkında birbirine zıt bir sürü demeç verdi. Aslında, Butto, Harold Wilson'un da sağında bir kişi.»

Sağ kanat öğrencilerine göre, Tarık Ali, ilk devrimi kaçırmış bir devrimci. Buna karşılık Tarık Ali de, Pakistanda gerçek devrimin gelecekte yapılacağını öne sürüyor. Şöyle diyor Ali:

«Değişiklik hoşuma gitti. Öğrenciler iyi mücadele ettiler. Fakat asıl sosyalizm hareketi köylülerden gelecek.»

«Pakistandaki ayaklanmalar devrim değildi ki.. Bu ayaklanmalar şehir öğrencileri ve onları destekliyen, şehir işçileri tarafından yapılmıştı.»

«Asıl devrim, (köylüye toprak) sloganı ile başlıyacak.»

Metin Erksan'ın üstü cilalı ama içi boş filmi «Kuyu»dan bir görüntü...

İğneyle kazılan, fakat su çıkarmıyan "Kuyu,,

Ahmet SONER

Metin Erksan'ın en son filmi «Kuyu», Devlet Film Arşivinin açılış gecesinde gösterildi. Akademi müdürü Hüseyin Gezer, günün anlam ve önemini belirten bir konuşma yaptı. Ardından Sami Şekeroğlu, gelen iki telgrafı okudu: Hayati Hamzaoğlu ve İnönü'den. Sonra 1 milyon 900 bin lirayla neler yapılacağını anlattı. Derken alkışlarla Metin Erksan çıktı kürsüye, çok mutlu olduğunu söyledi. Sonunda filim başladı. Tanıtma yazıları alkış topladı ilkin: «Kadınlara İyilikle Davranın» (Nisâ suresi, âyet 19 Kurân-ı Kerim).

Osman, Fatma'yı üç kez dağa kaldırır ama yine de evlenmeye razı edemez. Fatma da Osman'ı kuyuda öldürür, kendini asar. Filmin konusu bu. Yirmi dakikada anlatılabilecek bir öyküdür aslında. Ama Erksan bunu enine - boyuna çekip - çekiştirerek birbuçuk saatte anlatır. Konuşma azdır filmde, bütün yük görüntülere yüklenmiştir. Türk sinemasının en sağlam filmidir teknik yanıyla. «Kuyu»nun fotoğraflarıyla bir sergi açılabilir, ama o kadar. Filmin müziği, sesi kalitelidir, ama seslendirme her zamanki gibi tiyatrocular tarafından yapılmıştır. Erksan sinema dilini iyi bilmektedir ama bu yetmez.

Erksan'ın önceki filimlerine bir göz atarsak çizdiği çizgiyi, bugüne nasıl geldiğini açıkça görebiliriz. «Nevi şahsına münhasır» bir sinemacımızdır Erksan. Büyük tutkuları anlatır hep. Evinin önüne ev yaptırmaktır bütün düşüncesi Irazca'nın (Yılanların Öcü). Osman, kardeşinin karısı Bahar'la uğraşırdurur (Susuz Yaz). Bir kızın fotoğrafına aşık olur boyacı (Sevmek Zamanı). «Kuyu»daki Osman da zor kullanarak Fatma'ya «he» dedirtmeye çalışır.

Yılanların Öcü'nde toplumsal çevre anlatımı vardır, Susuz Yaz'da da vardır. Oysa Sevmek Zamanı'nda çevre ormandır, göldür, insan yoktur. Birtakım ayakları havada kişiler dolaşıp dururlar filim boyunca. «Kuyu»da bir tek düğün sahnesi folklorik öğeler taşır. Erksan konusuz ve insansız filme doğru gitmektedir, soyut sinemaya gitmektedir, «Kuyu»ya gitmektedir. Ne demek ister bu filimle Erksan? «Kadınlara iyi davranın, onları dağa filan kaçırmayın rızalarını almadan» mı der? «Böyle yapmıyanı kadınlarınız kuyunun içinde öldürür yoksa,» mı der? Belki de diyeceği bir şey yoktur Erksan'ın, para kazanmak için filim çekmektedir amacı.

Sadisttir Erksan. Yoksa nerden bulup çıkarabilir böyle konuları. Osman Fatma'yı günlerce ardından sürükler bağladığı iple, tıpkı inek sürür gibi. Irzına geçerken ağaca bağlar kızı. Filmin sonunda Osman, su iç..ek ya da elini yüzünü yıkamak için bir kuyunun içine iner. Çocuklar bile inanmaz bu parlak zekaya. Kimi kandırmıya çalışmaktadır Erksan? Kendini mi? Fatma kuyunun içine attığı iri taşlarla Osman'ı öldürür. Kuyuyu tepeleme taşla doldurur. Bu ne biçim kindir, öcalmadır? «Türk insanı» dediği bu mudur Erksan'ın? Hangi yöreyi anlatmaktadır? Filmi Afyon'da çekmiştir ama neresi olduğunu çaktırmamıya çalışmıştır. «Evrensel» hülyasında mıdır yoksa?

«Kuyu» ile beş ay uğraşılmıştır söylendiğine göre. Titizlikle çalışılmıştır. Diyalogları sadedir, tiyatro etkileri yoktur. «Ulan karı ettiğin işe bak. Kabul et avradım olmayı, he de,» «Allah belânı versin. Ölürüm de yine he demem sana.» «Nasıl olsa avradım oldun. Kaçırılan kızı kimse almaz.» «İnsan kısmına hayvan bile yapmaz bunu.» Osman'la Fatma arasındaki diyalog hep bu minval üzre sürüp gider. Yalnız Taşpınarlı idamlık Mehmet bir takım felsefe kırıntıları saçar ortaya: «Alın yazılarımız buymuş bizim, değiştirmek elimizde değil ki. Eceli gelene kadar insan bu dünyada kalmalı. Kalmalı ki kötülüklerle savaşmalı.» Sonra «Bir suda iki defa yıkanılmaz.» der, ardından Fatma ile birlikte yıkandıklarını görürüz. Diyaloglarda Kemal Tahir etkisi büyüktür: «Şart olsun», «rezillenip kaçma» gibi. Oyuncuların önemi yoktur filimde, filme bir katkıları yoktur. Erksan büyük başarısını (?) başkalarıyla bölüşmek istemez. İnsansız filimde oyunculardan büyük oyun beklenemez. Bu yüzden plastik görüntülere kaçmıştır çoğunlukla Erksan ve böylece durum kurtarılır sanmıştır. Modern sinema yapmıya çalışır Erksan ayrıca, yer - yer de Bunuel'e özenir. Kısacası Türk filmi değildir «Kuyu.» «Halk Sineması» da değildir. Üstü cilâlı ama içi boş bir filimdir, bol göbekli, intiharlı, cinayetli, kaçmalı - kovalamalı, yatmalı - kalkmalı...

Filmin yapımcısını (ki aynı zamanda ses mühendisidir), görüntü yönetmenlerini, müzikçisini, kurgucusunu, asistanını, figüranını, ışıkçısını, setçisini... hepsini kutlamak isterim; titiz

Son zamanlarda bir çok tiyatro oyuncusu çalıştıkları gruplardan ayrılarak yeni yeni topluluklar meydana getirmektedirler. Bu yeni topluluklardan en önemlisi, şüphesiz, geçenlerde İstanbul'da sabotaja uğrayan Halk Oyuncuları topluluğu'dur. Ayrıca, Ankara'da da bir grup oyuncu, Markopaşa Kabare Tiyatrosu adlı bir topluluk kurmuşlardır. Aşağıdaki yazıda bu tiyatronun sanat yöneticisi Oben Güney, niçin böyle bir teşebbüse giriştiklerini açıklayarak, aynı zamanda ticari zihniyetle çalışan tiyatroların da durumuna ışık tutmaktadır.

TÜRKİYE'de tiyatro patronlarının sömürüsü artık bütün açıklığı ile ortaya çıkm..ştır. Yıllardır sömürülen oyuncular, bu işin bilincine vararak, kendi tiyatrolarını kurmak için girişimlerde bulunuyorlar. Çok iyi niyetli ve güçlü bir kuruluş olduğuna inandığım HALK OYUNCULARI, işte bu bilincin öncüsüdürler. İki yıl önce kendi inanç ve anlayışıma göre ispatladığım sömürüye karşı direnişim, o günler bu yaşantının mahiyetinden uzak, ama, tiyatro sanatına yakın kişilerin çoğunca iyi karşılanmamıştı. Oysa Türkiye'nin gerçeği, bütün direnmelerimi haklı çıkaracak bir açıklıktaydı. Sömürücü düzen içinde varolan ve kendilerini diledikleri biçimde devam ettirmek keyfiyetinde olan patronlar, elbette ki çıkarlarını savunabilecek bir eylem içinde olacaklardı. Oyuncusunun sırtından zengin olup, bir mülke sahip olmak, kısacası, dünyalığını yapmak için bütün yeteneklerini kullanmak zorunluluğunu duyacaktı sayın patron. Bu anti - sosyal düşünce ile savaşmamın sonucunda aç ve işsiz bir tiyatro işçisi olarak ortada kalmak, bana, aşağıdaki gerçekleri öğretti:

Sahne Anadolu, Sanatı halka götürme çabasında

Konya'da toplumcu gençlerin kurduğu «Sahne Anadolu», Anadolu'yu karış karış, en ücra köşesine kadar dolaşarak «Muhtar Anamı Kaçırdı» adlı oyunu temsil etmektedir. «Sahne Anadolu», kurulduğundan bugüne değin 360 oyun vererek sanatı halka götürmek, halkı uyarmak amacı gütmüştür. Ne var ki toplumcu gençlerin bu çabaları gericilerin hücumları ile karşılaşmıştır. Muş, Kars, Adana gibi illerde ve daha birçok yerde taşlanan, yuhalanan ve hattâ sopalanan genç ülkücüler, «komandoların, ümmetçilerin saldırıları bizleri daha çok Anadolumuza bağlamıştır. Yalnız Anadolu'nun sorunlarını sahnesine aktaran tiyatromuzun ikinci oyunu da yine bir telif eser olan Dilenciden Dilenen'dir. Bu oyununu da Anadolu'ya adayan sahnemiz yakın bir tarihte tekrar turneye çıkacaktır» demektedirler. Yandaki fotoğrafta «Muhtar Anamı Kaçırdı» adlı eserden bir sahne görüyorsunuz.

Neden kabare tiyatrosu?

1) Türkiye'de düşündüğüm tiyatroyu yapmak için hem maddeten hem de manen güçlü olmak gerekiyordu.

2) Edinilen maddi imkan, kâr düşünülmeden ancak tiyatroyu ve tiyatro işçilerini en iyi şartlarla yaşatabilme ve bilinçlendirebilme amacıyla kullanılmalıydı.

3) Ne kadar savunursak savunalım, seyirci, bizim inancımızla, görüşümüzle çok ayrı bir yere düşüyordu.

Öyleyse bu gösterinin, hem seyirciye bir şeyler verebilecek, hem de onun paralelliğinde yürüyecek bir anlatım haline getirilebilecek düzeyde olması gerekiyordu. Yaşıyabilmek ve kazanıp yeni, sağlam bir düzene hazırlanabilmek için bu, ÖN - KOŞUL oluyordu. Bu gösteri biçimi ise ancak bir kabare biçimi ile uygunluk sağlıyabiliyordu. Türkiye'de bugüne kadar kabare gösterisi yapılmadı. Şu günlerde Ankara'da ehliyetsiz ve bu konuda bilgisiz kişilerin gösterdikleri kötü bir tiyatro örneğidir. Biz madem bir kabare gösterisine girişmiştik, öyleyse bütün gereklerini, imkânlarımız ölçüsünde yerine getirmeliydik. Üstelik bir TÜRK KABARE OYUNU göstermemiz zorunluydu seyirciye.

İşte, biz de öyle bir oyunla işe başladık elimizden geldiğince. Bu tür'de güdülen amaç, «seyirciyi oyuna katmak, oyunu seyircinin arasında seyirci ile birlikte oynamak, oyuncuyu ve seyirciyi birlikte eğitmek, bilinçlendirmek. İlk oyunumuz olan «EŞŞEĞİ SALDIM ÇAYIRA»da aksıyan TOPLUM - MÜESSESELERİ'nin kabare gösterisi halinde sunulan ELEŞTİRİ - DÜRTÜ - GÜLDÜRÜSÜ vardır. Öyle sanıyoruz ki, sevgili seyircimiz biraz da kendisini bulacaktır bu gösteride.

«Hodri Meydan!» dedik.

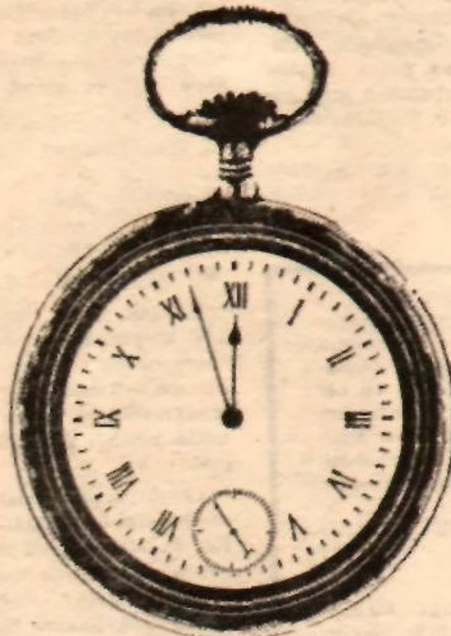
özene - bezene ve başarılı çalıştıkları için. Yeşilçamın o hızlı çalışma düzeni içinde iğneyle kuyu kazmaktır bu. Ama Erksan onlara kazılacak yeri yanlış bildirdiği için kuyudan su çıkmamıştır bu kuraklıkta, bundan böyle de su çıkacağa benzemez.

Asaf Çiğiltepe Armağanını "Polisler" adlı oyun kazandı

Ti - Sen (Türkiye Tiyatrocular Sendikası) tarafından düzenlenen ve bu yıl ilk defa verilen Asaf Çiğiltepe armağanını, geçen dönem İstanbul Gen - Ar Tiyatrosunda oynanan Polisler adlı oyun kazanmıştır.

Tiyatronun bir toplu gösteri olduğu görüşünün ilk olarak ele alındığı bu armağanla Ti - Sen, yazarından teknisyenine kadar uğraşı olan herkese ödül vermektedir. Böylece tiyatronun tek tek kişilerin üstünlük gösterileri olmadığı görüşü haklı olarak ortaya konulmuş olmaktadır.

Buna göre Polonya'lı yazar Slowomir Mrozek'in «Polisler» adlı oyununda görev alan Şevket Altuğ, İsmet Cengiz, Seçkin Çağan, Sermet Çağan, Ali Dinç, Erhan Gökgücü, Suna Keskin, Muhtar Kocataş, Tuncer Necmioğlu, Aras Ören, Nevzat Şenol, Yüksel Topçugüller ve Ali Yalaz'a Ti- Sen Sendikası tarafından ödülleri verilmiştir.

Basın: 60377/584

Türkiye'de ilk defa çift taraflı kitap

ANT'IN KARŞITLAR DİZİSİ

ANT YAYINLARI, bu yeni dizisinde, belli konularda karşıt görüşlere sahip düşünürlerin eserlerini bir araya getirerek çift taraflı tek kitap halinde okuyucuya sunmaktadır. Dizinin ilk kitabına konu olarak, geçen yıl öğrenci hareketleri sırasında ortaya çıkan anarşist ve «gauchiste» akımlar seçilmiştir. Çift kapaklı kitabın bir yanında anarşizmi ve «gauchisme»i savunan Daniel Cohn - Bendit'in, öteki yanında bu akımları şiddetle suçlayan Fransız marksistlerinden Jacques Duclos'un tezleri yer almaktadır. Dört renkli, ofset baskılı ve çift taraflı kapak içinde 240 sayfa 7.5 Lira'dır.

İNCE MEMED I Sekizinci Baskı

Yaşar Kemal'in ikinci cildi de yakında çıkacak olan romanının birinci cildi. 557 sayfa, 15 Lira

ROMAN GİBİ

Sabiha Sertel'in 1919 - 1950 arasındaki mücadelesini belgeleştiren anıları. 422 sayfa 15 Lira

SAVAŞ ANILARI (2. Baskı)

Ernesto Che Guevara'nın Küba devrim savaşının öyküsünü anlatan kitabı. Türkçesi: Seçkin Çağan, 300 sayfa, 10 Lira.

SİYAH İKTİDAR

Genç zenci lideri Stokely Carmichael Siyah İktidarı anlatıyor. Türkçesi: Can Yücel. 200 sayfa, 7.5 Lira.

NAZIM HİKMET'İN POLEMİKLERİ

Kemal Sülker, ünlü ozanın bütün kalem mücadelelerini bir araya getiriyor 174 sayfa. 7.5 Lira

SABAHATTİN ÂLİ DOSYASI

Yakın tarihin en korkunç siyasi cinayetine Kemal Sülker ilk defa ışık tutuyor. 174 sayfa, 7.5 Lira

ORTADİREK

Yaşar Kemal'in onbeş yılda tamamladığı dev üçlüsünün birinci kitabı. 460 sayfa, 15 Lira.

YER DEMİR GÖK BAKIR

Yaşar Kemal, dev üçlüsünün ikinci kitabında insanın bir düş dünyası yaratışını anlatıyor. 496 sayfa, 15 Lira.

OLMEZ OTU

Yaşar Kemal'in dev üçlüsünün son bölümü. Türkçeyi en büyük ustalıkla kullandığı kitap. 456 sayfa, 15 Lira.

ÜÇ ANADOLU EFSANESİ

Yaşar Kemal'in kaleminden Köroğlu, Karacaoğlan ve Alageyik efsaneleri. 288 sayfa, 10 Lira.

GERİLLA NEDİR

Che ve Castro'nun hocası Alberto Bayo, gerilla tekniğini öğretiyor Türkçesi: Mekin Göneng, 104 sayfa. 5 Lira.

YAŞANTIM

Yevtuçenko, Stalin dönemi ve sonrasının sanat hayatını anlatıyor Türkçesi: Tektaş Ağaoğlu, 144 sayfa. 5 Lira.

Çalışan gazeteci'lerin sorumluluğu

TÜRKİYE'de yılın beş günü günlük gazeteler yayınlanmaz, çalışan gazetecilerin bayramda dinlenebilmesini sağlamak için ramazan bayramında iki, kurban bayramında ise üç gün sadece bayram gazeteleri yayınlanır. Kanuna göre, ramazan bayramında iki gün, kurban bayramında ise üç gün süre ile bayram gazetesi yayınlamak yetkisi, basın kartlı üye sayısı en fazla meslek kuruluşlarına tanınmıştır.

İşin doğrusu, çalışan gazeteciler için, kendi meslek kuruluşlarının çıkardığı bu gazetede, hiç değilse yılın beş günü, patron gazetelerinde sermaye çevrelerinin baskısı yüzünden dile getiremedikleri gerçekleri ortaya dökmek imkânı vardır. Gel gör ki, kanunla sağlanan bu imkan hiçbir zaman değerlendirilmemekte ve vatandaşa » 50 Kuruş'a satılan bayram gazeteleri günlük patron gazetelerinden daha kalitesiz çıktığı gibi, gerçekleri kamuoyuna açıklamak yönünden günlük gazetelerden daha da geride kalmaktadır.

Bayram gazeteleri artık 50 Kuruş verip satın almadan da tahmin edilebilecek rutin bir muhtevaya sahiptirler.

Birinci sayfada masa başı yazılmış haberler, başyazı sütununda başbakanın ve ana muhalefet liderinin âdet yerini bulsun diye konulmuş başyazıları. İç sayfalarda 19. yüzyıl gazeteciliğinin kokusunu taşıyan sulu fıkralar... Valilere, belediye başkanlarına övgüler. Ve sayfalar dolusu ilan!

Geçtik memleketin temel sorunlarını, gazetecilik mesleğinin kendi sorunlarına dahi, bir kaç küçük haber yada fıkra dışında, doğru dürüst değinilmemektedir.

Türkiye'de yazdığı bir makale yüzünden yıllardır hapishane köşelerinde çürütülen insanlar vardır, savcılık ve mahkemelerde gazeteciler aleyhinde açılan dosyaların sayısı binleri aşmıştır. Yüzlerce gazeteci haftanın her günü mahkeme koridorlarında süründürülmektedir. Bunlar yetmiyormuş gibi, iktidar gazetecileri susturmak için yeni yeni kanunlar tezgâhlamanın hazırlığı içindedir.

Fakat bayram gazetelerinde bunlara dair tek satır yoktur.

Demirel'in ortaokul türkçe derslerinde dahi «orta» not alabileceği pek şüpheli yazıları başyazı diye yayınlanmakta, İstanbul'da devrimci gençliği polislere ve gericilere kırdırtan bir İstanbul Valisi Vefa Poyraz'a yazı yazdırtılmaktadır.

Çalışan gazetecilerin, kendilerine dilediği gibi yazı yazdırmadıkları için şikâyet ettikleri patronlara, basın hürriyetini sınırlamak için tedbir üstüne tedbir getiren iktidara kafa tutabilmek için, her şeyden önce kendi çıkardıkları gazetelerde bu özgürlüğe layık olduklarını ispatlamaları gerektir. Kendi kavgasını kendisini vermeyenlerin, «basın hürriyeti elden gidiyor» diye feryad edip politikacılardan medet ummaya hakları yoktur.

...Ve bir ders

Basının genel durumunun yarattığı karamsarlık ortamında bir elin beş parmağını geçmeyecek kadar yazarın gerçekten dürüst ve cesaretli yazıları, her şeye rağmen, umut vericidir.

Milliyet Gazetesi'nin yeni fıkra yazarlarından Kemal Bisalman, son zamanlarda olayları objektif ve dürüst şekilde değerlendiren yazılarıyla güvenilerek okunabilebilecek bir kalem olduğunu ispatlamıştır.

Yüksek tirajlı bir gazetenin, TİP aleyhinde yayınladığı düzmece haber üzerine Kemal Bisalman «Komünist Partisinin Kongresindeki Türk» başlığı altında yazdığı fıkrada, şöyle demektedir:

«Açıkcası ben size bir şey söyliyeyim mi?. Artık basın olarak da bizim kendimize bir çeki düzen vermemiz icap ediyor... Muhabir misin?.. Sağdan soldan uçurulacak habere hemen balıklama dalıp da mal bulmuş gibi gazeteye yetiştirmeyeceksin.. Düşüneceksin taşınacaksın «ya yarın mahcup olursam» diye hattâ biraz da kaşınacaksın.. Ondan sonra yazacaksın.

Gazetenin başında haber değerlendiren adam mısın?.. Dünyanın kaç bucak olduğunu bileceksin. Hangi memlekette hangi partiler var bileceksin.. Sol nedir, komünizm nedir bileceksin..

Bilmediğin taktirde, hele böyle ostorofos haberlerle mandepsiye bastığın takdirde yalnız kendini değil gazeteni müşkül durumda bıraktığının resmidir..

Şu anlattığımız muhakkak ki basınımızda görülmüş ilk olay değildir. Ama böyle giderse son olay olacağını da hiç zannetmiyoruz.. Hele bir kısım cemaatin nalıncı keseri gibi kendine yontarak yalan haber uçurduğu ve bütün kozların basın üzerinde oynandığı şu günlerde..

Bu yüzden öncelikle bizlerin çok dikkatli olması icap ediyor..

Malum ya.. 32 milyon vatandaşın nüfus kâğıdında sadece «TC» damgası vardır... Ayrıca «Enayidir» diye bir damga yok!»

Evet, kapitalist düzende gazeteler sermayenin hizmetindedir, ama bu sermaye egemenliğine ve iftiracılığına karşı savaşmak da, çalışan gazetecilerin görevidir. Hem gazeteci olarak, hem de emekçi sınıfının birer parçası olarak...

haftanın karikatürü

NİZAMI KORUMA
(Bedri, Milliyet - 6.3.1969)

Canları cehenneme!

Bu derece alâmeleinnâs hakaret görmeyi marifet sayan, suratına tükûren, yakasından çeken sokak piçlerini talebe sayıp şefkat numarasına geçen bir rektöre vatandaşın saygı duyması için ne sebep kalmıştır, söyler misiniz? Bir avuç kızıl sokak iti tarafından üzerlerine yağdırılan hakaretleri, birer diremne, birer reform iştiyakı sayacak kadar pişkin bir öğretim kadrosuna benim saygı duymam için ne sebep vardır söyler misiniz? Beylerim suratlarına yağan tükürüklere «yarabbi şükür» diyecekler, sonra onların cüppelerini, haysiyetlerini, hocalık vekarlarını korumak bize düşecek! Haydi oradan canınız cehenneme... Size eli molotof kokteylli, ağzı kızıl salyalı talebe ve millet parasını cebine indirerek komünist kongrelerine koşan nursuz suratlı doçent çok bile!

BEDİİ FAİK
(Dünya - 5.3.1969)

Yağcılık yarışı!

Başbakanımızın yaptıkları dört saatlik konuşma, Kurban Bayramı dolayısıyla gazetelerimizde değerlendirilemedi. Türk halkının aydınlatılması bakımından bu konuşmanın meclis zabıtlarında kalması cidden büyük kayıp olmuştur. Bu dört saatlik konuşma, muhalefete verilen öyle cevaplarla ve öyle derslerle doludur ki, bundan ibret almamak ve bir AP'li olarak Sayın Genel Başkanla iftihar etmemek mümkün değildir. Demirel, iktidarının dördüncü yılında alnı dik, göğsü gurur ve iftiharla kabarmış, başarılı olmanın huzuru içinde, muhalefetin her iddiasına gerekli cevabı veriyor, onları sükûta ve sessizliğe boğuyordu. Bir kaç cümleyi nakledерek okuyucularıma bu tarihi geceden bir kaç dakikayı tattırmak isterim.

TEKİN ERER
(Son Havadis - 3.3.1969)

■

Iktidar partisi başkanı ile ana muhalefet lideri arasındaki siyasi görüş ve duyuş farklarını anlamak isterseniz, bu seferki bayram mesajlarını okuyun. Üslûbundan, kelimelerinden, maksadından, hattâ bir bayram mesajı olmak veya olmamak ölçüsünden bunu anlarsınız. Sayın Demirel, Türk milletine kurban bayramını tebrik eden mesajında gönlünde yer etmiş duyguları ile düşüncelerini söyleyerek sözlerini bir hayır dua ile bitiriyor. Tatlı, yumuşak kelimelerle konuşuyor.

ORHAN SEYFİ ORHON
(Son Havadis - 3.3.1969)

Başbakanın başyazarlığı!

Daha iyiyi arzu etmek, daha iyiye ulaşmanın muhakkak ki temel şartıdır. Mesele arzu etmekle bitmiyor, başlıyor. Arzular büyük bir hareketi, dinamizmayı doğuruyor. İyi bir kanala konulabilirse, mutlaka güzel neticeler istihsal olunabiliyor. Yanlış ve ters kanallara konulursa, bunalımlar doğuruyor. Bunalımlar bir didişmenin başlangıcı olmamalıdır. İşte burada muğlâk bir tablo çıkıyor!

SÜLEYMAN DEMİREL
(Bayram G. - 28.2.1969)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/11 - İSTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P. K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL Ankara Temsilciliği: Tel.: 13 40 20 ● Dizgi: ESENDİKLİ MATBAASI ● Baskı: VATAN

● Taşra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A. Ş. — Cağaloğlu - İstanbul. Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BOTE - Ankara Cad. 64 - İSTANBUL. Tel.: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira, Altı Aylık 22 Lira, Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın ilanları yüzde 50 indirimlidir. ● Tek sütun 5 santimlik kutu yayın ilanları 50 Lira'dan kabul edilir. ● Gönderilen yazılar yayınlansın yayınlanmasın iade edilmez